

STAMBENA ARHITEKTURA GRADA TROGIRA U 15. STOLJEĆA

Galić, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:709681>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-08**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**STAMBENA ARHITEKTURA GRADA TROGIRA U 15.
STOLJEĆU**

KATARINA GALIĆ

Split, 2023.

Odsjek za povijest umjetnosti

Studij Povijest umjetnosti

Umjetnost XV. i XVI. stoljeća

**STAMBENA ARHITEKTURA GRADA TROGIRA U 15.
STOLJEĆU**

Studentica:

Katarina Galić

Mentorica:

Ivana Prijatelj Pavičić, prof. dr. sc.

Split, 2023.

Sadržaj:

1. Uvod	1
2. Grad Trogir u 15. stoljeću	3
3. Stambena i javna arhitektura grada Trogira u 15. stoljeću	6
3.1. Velika palača Ćipiko	8
3.2. Mala palača Ćipiko	19
3.3. Palača Lucić	31
3.4. Kuća Berislavić	40
3.5. Palača Barbieri	45
4. Zaključak.....	52
5. Sažetak	53
6. Bibliografija	55
7. Prilozi.....	57

1. Uvod

Grad Trogir smjestio se na otočiću između kopna i otoka Čiova. Jedno od prvih spominjanja ovog grada bilo je tijekom 2. stoljeća prije Krista kada se nazivao *Tragurion* (mjesto gdje pasu koze). U ovom periodu bio je poznat kao naselje grčkih kolonista sa Visa čemu mogu svjedočiti žrtvenik božice Here (pronađen pred zvonikom katedrale), reljef žene pri radu i lik božanstva Kairosa (uzidani u palače plemića).¹ Tijekom 1. stoljeća prije Krista, Trogir postaje rimski municipij – *Tragurium*. Zbog brojnih nekropola sagrađenih izvan zidina samog grada, iz ovog razdoblja sačuvani su brojni nadgrobni spomenici, urne te sarkofazi. Grad je bio poznat po vlastitoj biskupiji iz 10. stoljeća koja je pak ukinuta 1828. godine. Tijekom 11. i 12. stoljeća Trogir je imao različite vlasti, odnosno dolazilo je do izmjenjivanja Mlečana i hrvatsko-ugarskih kraljeva. Godine 1242. Bela IV. pobjegao je unutar zidina grada kako bi se sakrio od tatarskih napada što je dovelo do učvršćivanja vlasti hrvatsko-ugarskih kraljeva na području Hrvatske. Tijekom 14. stoljeća Trogir je pao pod vlast Mlečana što je građanima ukinulo autonomiju koja je bila do tada prisutna. Procvat nije bio daleko, te je tijekom 15. i 16. stoljeća postao jedan od najjačih humanističkih središta na području Hrvatske. Osmanski napadi, tijekom 17. stoljeća, malo su poremetili stanje u gradu. Tijekom 19. stoljeća grad je bio pod utjecajem Habsburške monarhije sve do 1918. godine kada postaje dijelom Države SHS.²

Od 1997. godine stara jezgra grada smještena je na UNESCO-v popis svjetske kulture baštine. Kao grad koji se nalazi pod zaštitom UNESCO-a, Trogir je grad koji obiluje raznim spomenicima, palačama te crkvama. Unutar gradskih zidina nalaze se spomenici iz različitih umjetničkih razdoblja; poput katedrale, ranoromaničke crkve sv. Barbare (sv. Martina), gotičke crkve i samostana sv. Dominika ili barokne crkve sv. Nikole. Vrlo plodno razdoblje ovog grada dogodilo se tijekom 15. stoljeća nakon što je grad bio skoro u potpunosti razrušen u borbi protiv Mlečana. Kada su 1420. godine Mlečani zauzeli grad obnovili su katedralu te Komunalnu palaču. Za obnovu privatnih kuća i palača bili su zaduženi njihovi vlasnici. Tijekom druge polovice 15. stoljeća u gradu su djelovali najpoznatiji umjetnici tog doba; Andrija Aleši, Nikola Firentinac i Ivan Duknović. Ovaj trojac je sudjelovao u obnovi i predgradnji već postojećih građevina u kasnogotičkom i renesansnom stilu. Tema mog rada su

¹ Hrvatska enciklopedija, s.v. „Trogir“ (<https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=62405>)

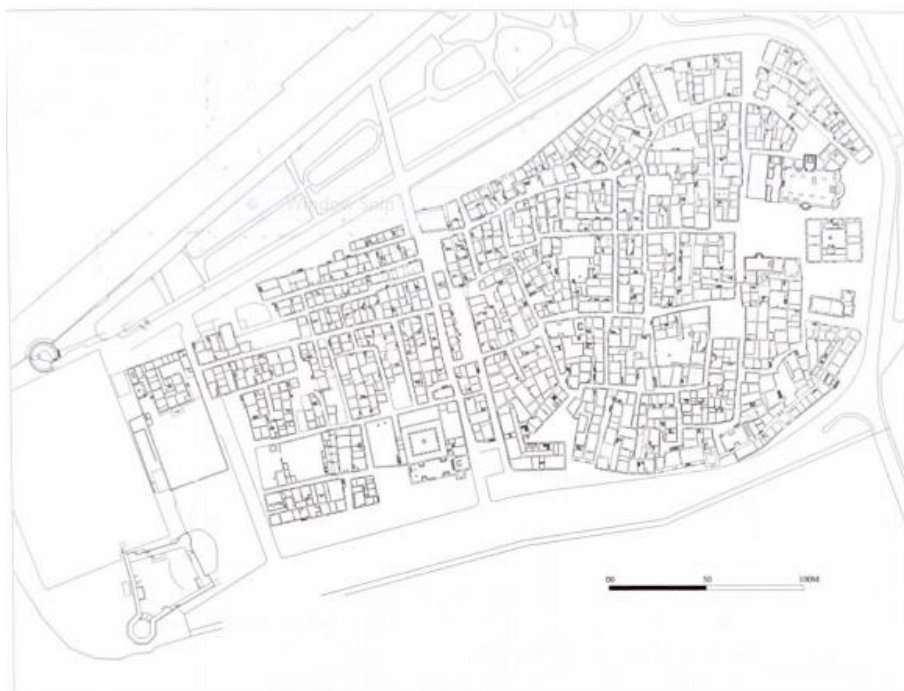
² Ibid.

obnove i predgradnje Velike i Male palače Ćipiko, palače Lucić, kuće Berislavić te palače Barbieri.

Tijekom izade završnog rada posvetila sam se proučavanju literature do kojih sam došla, kako pretraživanjem interneta tako i posjetom knjižnici Muzeja grada Trogira, Sveučilišnoj knjižnici u Splitu te Konzervatorskom odjelu u Trogiru. Djelatnici trogirskog Konzervatorskog odjela omogućili su mi pristup elaboratima o konzervatorskim zahvatima koji su se u recentno vrijeme provodili na nekim od palača ovog završnog rada. Tijekom pripreme rada također sam obišla, a potom i fotografirala, sve obrađene palače kako bi što bolje mogla razumjeti pronađenu literaturu. U ovom radu će se opisati pet palača koje su, mada većina njih su nastale u ranijim razdobljima, tijekom 15. stoljeća zadobile njihove današnje izgled. Radom će se obuhvatiti povijest samih palača, opisati arhitektonsko oblikovanje i najvažnije odlike te dekorativni elementi. Na kraju ću se osvrnuti na ulogu i funkciju tih palača u današnjem Trogiru te njihovo današnje stanje očuvanosti.

2. Grad Trogir u 15. stoljeću

Početak 15. stoljeća obilježio je sukob hrvatsko-ugarskog kraljevstva između Sigismunda Luksemburškog³ i Ladislava Napuljskog⁴. Ladislav je pokušavao od Trogira napraviti svoju „utvrdu“. Riječ je o kralju koji je bio „zaslužan“ za „prodaju“ Dalmacije Mlečanima.⁵

Slika 1. Graditeljski zahvati 15. st. u Trogiru prema Radoslavu Bužančiću (preuzeto iz Bužančić, R., *Nikola Ivanov Firentinac i trogirski renovatio urbis*, Split: Književni krug, 2012., str. 19)

U ovim previranjima profitirala je plemićka obitelj Čipiko čiji će se članovi istaknuti obnovom dviju palača u gotičko-renesansnom stilu. Otpor Trogirana spram mletačke vlasti trajao je mjesecima, od 1419. pa sve do 22. lipnja 1420. godine. Preuzimanjem vlasti nad

³ Hrvatska enciklopedija, s.v. „Sigismund Luksemburški“ – hrvatsko-ugarski kralj od 1387. godine koji je pravo na prestolje dobio ženidbom kćeri Ludovika I. Anžuvina, Marijom; posljednji potomak dinastije Luksemburgovaca; poznat po svojim sukobima s Tvrtkom I. Kotromanićem i Ladislavom Napuljskim zbog prevlasti nad Hrvatskom i Dalmacijom (<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=55872>)

⁴ Hrvatska enciklopedija, s.v. „Ladislav Napuljski“ - napuljski kralj od 1386. i hrvatsko-ugarski kralj od 1403. godine (<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=35067>)

⁵ Irena Benyovsky Latin. *Srednjovjekovni Trogir Prostor i društvo*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, (2009.), str. 34.

Trogirom Mlečani su ukinuli gradsku „samostalnost“ nastalu nedovoljnom brigom hrvatsko-ugarskog kralja Sigismunda za Dalmaciju.⁶

Tijekom mletačke vladavine u gradu je podignuta tvrđava Kamerlengo.⁷ Njezin naziv proizlazi iz riječi *camerlengo*.⁸ Kao što je već spomenuto, tvrđava je sagrađena po nalogu mletačke vlasti, odnosno po nalogu dužda Tommasa Monceniga. Njezina gradnja započela je 1420., a dovršena 1437. godine. Ima oblik nepravilnog trapezoida s četiri kule na svakom uglu. Oko tvrđave izvorno se pružao prsten niskih predzidina.⁹ Gradnja tvrđave Kamerlengo potaknula je nastavak planiranja i samih zidina grada. Iako se početak njihove izgradnje datira u 13. stoljeće,¹⁰ zbog brojnih ratova i oštećenja uvijek su se zahtijevale obnove i preinake. U prvoj polovici 15. stoljeća sagrađena je i Mala loža, smještena na gradskoj rivi. Iz ovog razdoblja mogu se izdvojiti dva grba unutar lože. Upravo zbog njih poznata je njezina datacija. Riječ je o grbovima kneza Francesca Lippomana (1473.-1471.) i Francesca da Mosta (1582.-1585.).¹¹ Druga polovica 15. stoljeća okarakterizirana je napadima Turaka zbog kojih je bila potrebna obnova zidina i izgradnja novih utvrda. Na sjevernoistočnom dijelu grada podignuta je kula sv. Marka, smještena je na mjestu prijašnje kule sv. Marka. Riječ je o jednokatnoj kuli okruglog oblika, prilagođenoj obrani od topova.¹² Isto tako, na istočnoj strani podignuta je kula u doba kneza Troila Malipiera (1447.-1480.) koja je zajedno sa kulom sv. Marka bila u funkciji smještaja posada topnika.¹³ Pljačke turskih vojnika tijekom druge polovice 15. stoljeća i početkom 16. stoljeća potaknule su plemiće, bogate građane i bratovštinu sv. Duha da sagrađe vlastite kule. Danas je od kula ostala sačuvana samo jedna, ona obitelji Stanošević, dok su sve druge porušene.¹⁴ Na tlocrtu grada iz 16. stoljeća (slika 2) vidljive su kula sv. Marka, kula Malipiera i tvrđava Kamerlengo. Uz njih na tlocrtu vidljive su i kula samostana sv. Ivana na jugoistočnoj strani grada te na južnoj: Biskupova kula, kula Vitturi, kula sv. Nikole, kula Lucić i kula sv. Roko.¹⁵

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Hrvatska enciklopedija, s.v. „Kamerlengo“ – tal. *camerlengo*, počasni naziv za mletačke dužnosnike i blagajnike (<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=30088>)

⁹ Ivo Babić. *Trogir, grad i spomenici*, Split: Književni krug, (2014.), str. 174.

¹⁰ I. Benyovsky Latin. *Srednjovjekovni Trogir Prostor i društvo.*, str. 81.

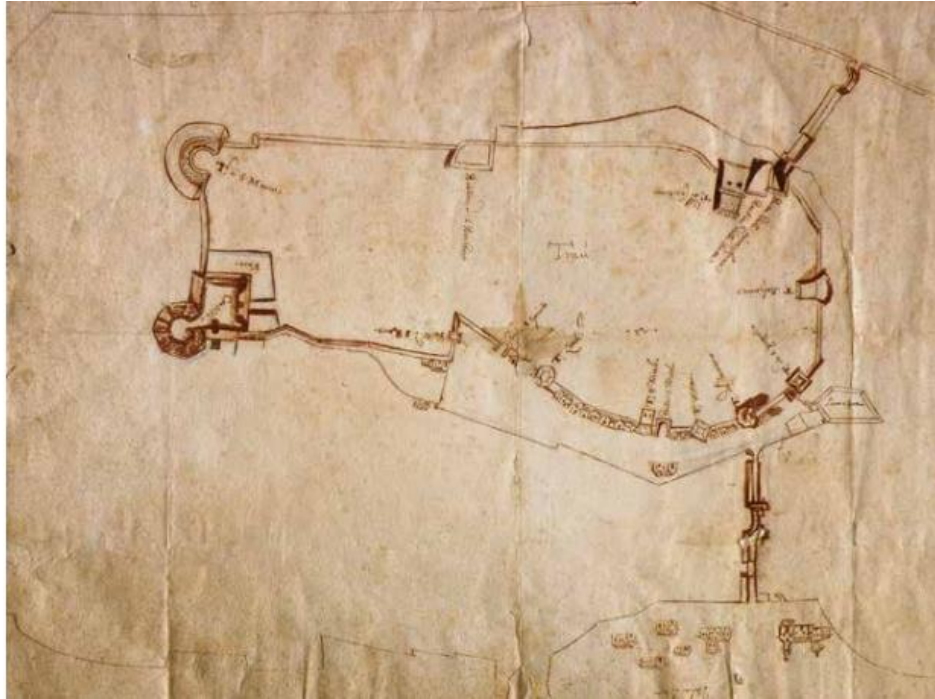
¹¹ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 173.

¹² I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 181.

¹³ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 124.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 125.

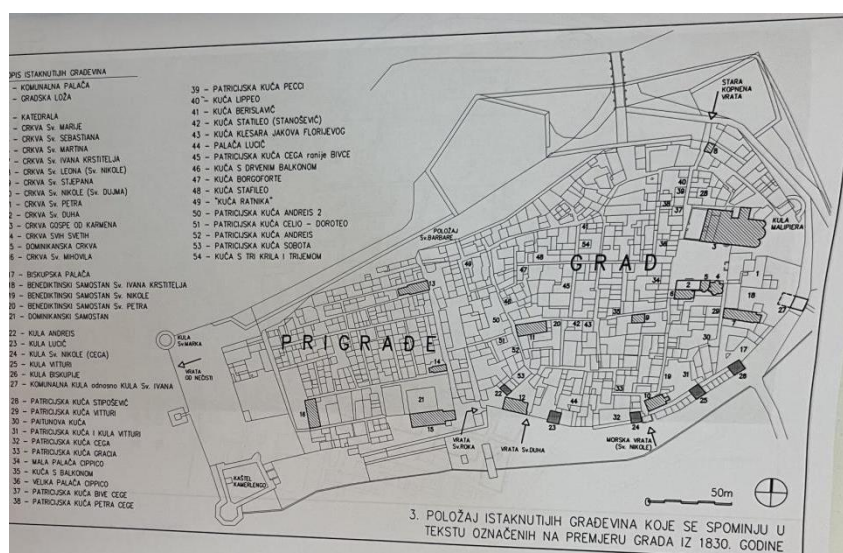
Slika 2. Tlocrt Trogira, 16. stoljeće (?) iz vremena prije gradnje bastiona (Državni arhiv u Zadru, Grafička zbirka) (preuzeto iz: Babić, I., *TROGIR, grad i spomenici*. Split: Književni krug, 2014., str. 125.)

Razdoblje 15. stoljeća poznato je po čestim epidemijama kuge. U Trogiru se kuga pojavila čak tri puta: 1405., 1407. i 1476. godine zbog kojih se broj stanovnika vrlo brzo smanjio. U vrijeme kužnih epidemija otok Čiovo postao sklonište, ili bolje rečeno karantena, za one koji su oboljevali od kuge i gube.¹⁶

¹⁶ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 45.-47.

3. Stambena i javna arhitektura grada Trogira u 15. stoljeću

Današnje izdanje Trogira rezultat je višestoljetne gradnje i pregradnje grada. Iako je grad ograničen morem, njegova gradska jezgra vrlo dobro je popunjena uskim ulicama, trgovinama i dvorištima. S obzirom da prva spominjanja grada započinju tijekom 2. stoljeća prije Krista, njegova je stambena i javna arhitektura vrlo bogata. Kada je riječ o stambenoj arhitekturi 15. stoljeća radi se o palačama većinom skrivenih unutar malenih gradskih ulica, poput kuće obitelji Lipavić, palače Štafileo, kuće roda Andreis i drugih. S druge strane, najreprezentativniji primjeri javne arhitekture 15. stoljeća smješteni su na glavnom gradskom trgu, poput Komunalne palače i Gradske lože.

Slika 3. Popis istaknutih građevina grada Trogira prema A. Plosnić Škarić (preuzeto iz: Plosnić Škarić, Ana. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Zagreb (2010.), str. 355.)

Komunalna palača datira se u drugu polovinu 13. stoljeća. Riječ je o sklopu više kuća u čijem se središtu nalazi dvorište. Današnje stanje datira pak s kraja 19. stoljeća kada je palača doživjela potpunu obnovu. Međutim, i tijekom 15. stoljeća pretrpjela je promjene. Tijekom prve polovice 15. stoljeća palača je dobila dvokrake vanjske stubbe u dvorištu. Na stupu koji pridržava stubište isklesana je glava koja se atribuirala majstoru Matiji Gojkoviću. Iz ovog razdoblja u dvorištu palače se nalaze isklesane još tri glave koje su, prema I. Babiću, djelo Petra Pozdančića.¹⁷ Druga polovica 15. stoljeća obilježena je obnovom pročelja,

¹⁷ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 189.

završenom tek početkom sljedećeg. Za renesansne prozore u prizemlju I. Babić je mišljenja da se radi o djelima radionice Nikole Firentinca.¹⁸

Biskupska palača nalazila se na mjestu današnje zgrade suda sagrađene početkom 20. stoljeća. Palača je bila sklopljena od većeg broja kuća koje su ograđivale dvorište trokutastog tlocrta. Prije rušenja same palače sastavljen je popis arhitektonskih elemenata koji su se trebali sačuvati. Iz razdoblja 15. stoljeća sačuvana je trifora (danas smještena na zapadnom pročelju nove palače trogirskog suda) s grbom biskupa Turlona i kruna bunara u dvorištu. Triforu je P. Kolendić pripisao Andriji Alešiju i Nikoli Firentincu.¹⁹ Ivo Babić je svrstava kao djelo Andrije Alešija i njegove radionice, zbog obilježja uobičajenih za njega prikazanih na trifori.²⁰

Gradska loža smještena je na jugozapadnom dijelu glavnog gradskog trga. Njezina gradnja datira se u 13. stoljeće. Za početke njezine obnove tijekom 15. stoljeća zaslužan je Koriolan Čipiko koji je mletačke vlasti obavijestio o njezinom mogućem urušavanju.²¹ Godine 1471. Nikola Firentinac radio je na loži što nam može potvrditi alegorija Justicije na zidu lože. Na reljefu prikazan je motiv koji Firentinac često koristi na svojim djelima: kandelabar. Ispod prikaza Justicije imamo grbove kneza Alvisea Lada (1470.-1472.), koji je najvjerojatnije zaslužan za njezinu obnovu.²²

Palača Štafileo (Statileo, Stanošević) tijekom 15. stoljeća preuređena je u gotičkom stilu. Poznato je da je majstor Andrija iz Korčule izradio 1472. godine kamene dijelove za balaturu i balkon. Iznad balature smještena je gotička bifora. Najpoznatije je južno krilo palače koje Ivo Babić smatra najizrazitijim gotičkim profanim zdanjem u Trogiru.²³

Kuće roda Andreis smještene su u blizini samostana sv. Petra. Za razliku od ostalih obitelji tog vremena (npr. Čipiko), obitelj Andreis svoje je kuće prostorno grupirala bez ikakvih mogućnosti kasnijih premještanja. Iz razdoblja 15. stoljeća ostali su sačuvani gotički otvori na prvom i drugom katu. Godine 1472. Jakov Florijev bio je na čelu adaptacija kuće Andreis. Radio je na pokrivanju trijema i izradi kamina koji je ostao sačuvan do danas.²⁴

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ana Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Zagreb (2010.), str. 63.-64.

²⁰ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 221.

²¹ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 200.

²² Samo Štefanac. *Kiparstvo Nikole Firentinca i njegovog kruga*. Split: Književni krug. 2006., str. 117.

²³ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 243.

²⁴ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 245.

Sklop kuća obitelji Dragazzo nalazi se uz zapadnu stranu Velike palače Ćipiko. Većina kuća je iz srednjovjekovnog doba, ali uz poneki romanički otvor s lukom srpasta oblika. Na jednoj od kuća sačuvan je jedinstveni romanički prozor uz rubove ukrašen motivom kromatskom igrom komadića opeke i kamena. U dvorišu palače smještena je kruna bunara iz 15. stoljeća.²⁵

Sklop palače Garagnin-Fanfogna smješten je na sjevernoj strani grada, u blizini Kopnenih vrata. Danas je najpoznatiji kao sjedište Muzeja grada Trogira. Riječ je o jednom od najsloženijih stambenih blokova u Dalmaciji. Tri kuće, koje čine dio sklopa, tijekom 15. stoljeća bile su u vlasništvu obitelji: Peći, Lipavić (Lippeo) i Cega.²⁶ Najveća kuća sklopa, četverokatnica, smatra se da je pripadala obitelji Lipavić. Ovaj podatak mogu potvrditi grbovi obitelji smješteni na sačuvanoj raskošnoj gotičkoj trifori trećeg kata. Ana Plosnić Škarić navodi kako je rađena po primjeru trifore na Velikoj palači Ćipiko. Uz to, navodi i kako su Cvito Fisković i Ivo Babić pripisali navedenu triforu Andriji Alešiju.²⁷

Ovakvo uređenje gradova može se povezati s namjerom za postizanje jednog idealnog grada renesanse. Tijekom ovog stoljeća za grad su bili vrlo važni ne samo lokani majstori, već i oni koji su stigli iz gradova poput Dubrovnika, Zadra i Omiša. Međutim, za čitavu obnovu grada najviše su zaslužna ova tri umjetnika: Andrija Aleši, Nikola Firentinac te Ivan Duknović sa svojim radionicama.²⁸

3.1. Velika palača Ćipiko

Velika palača Ćipiko (Cippico) nalazi se na zapadnom dijelu trogirskog gradskog trga, a pristupa joj se kroz glavnu ulicu grada Trogira. Njezino istočno pročelje nalazi se odmah nasuprot Radovanovog portala katedrale sv. Lovre te nekadašnjeg groblja.²⁹ Dok se kroz istočno pročelje pristupa u atrij palače, kroz južno pročelje se pristupa u dvorište s bunarom.

²⁵ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 250.

²⁶ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 255.

²⁷ Ana Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 107.

²⁸ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 36.-37.

²⁹ Danas se taj prostor naziva Cimatorij. Na njemu se nalazi betonska skulptura Krista s dva anđela, Igor Fisković smatra da se nekada nalazila skulptura uskrslog Krista Nikole Firentinca. Okrenuta je replika upravo prema pročelju Velike palače Ćipiko; I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 217.

renesansnom stilu i Velike kao i Male palače Ćipiko.³² Drži se da su na njegov poziv u Trogir tijekom 15. stoljeća došli tadašnji istaknuti graditelji i kipari; Andrija Aleši, Nikola Firentinac i Ivan Duknović. Drži se da zbog Koriolanove smrti 1493. godine renesansna obnova palače u skladu s njegovim planovima nikada nije u potpunosti završena.³³ Nakon njegove smrti, vlast nad palačom pripala je njegovim nasljednicima. Ćipikovi su tijekom 17. stoljeća propojili palači i neke prostore sa sjeverne strane,³⁴ o čemu svjedoči natpis postavljen na palači „*Braća Ivan i Lelije Cipiko, sinovi Koriolana, doktora obaju prava, ovaj su sjeverni dio kupili za sebe te su ga, obnovivši raspuknute i gotovo srušene zidove, pridodali djedovskoj kući godine Gospodnje 1674.*“³⁵, uzidan u atrij Velike palače Ćipiko.

Slika 5. Pogled na veliku palaču Ćipiko s gradskog trga (snimila: Katarina Galić)

Kao što je već navedeno, velika palača Ćipiko sastoji se od sklopa više kuća s kraja 13. stoljeća. Radi se o sklopu trokatnice i dvokatnica koje okružuju dvorište. Na pročeljima sklopa još i danas je vidljiv jedan romanički vijenac na prvom katu, koji je ipak prekinut na jednom dijelu istočnog pročelja. Iz toga može se zaključiti da se prije samog ujedinjenja sklopa na tom mjestu nalazila jedna veća romanička kuća. Istočno pročelje palače je u razini prizemlja sačuvalo i romaničke otvore koje su tada, ali još uvijek i danas, vodili u razne

³² I. Babić. „Oporuke Pelegrine, Petra i Koriolana Cipika.“ *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 30 (2006.), str. 29.-30.

³³ Radoslav Bužančić. „Ivan Duknović i portal palače Cipiko u Trogiru Koriolanov dubrovački san.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 119.

³⁴ Ana Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 97.

³⁵ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 227.

dućane. Međutim, Ana Plosnić Škarić navodi da su se na razini prvog i drugog kata nalazile dvije reprezentativne kasnogotičke trifore koje su se u nekoliko posljednjih godina zamijenile nešto novijim prozorima.³⁶ Trifore su najvjerojatnije bile premještene na dodani sjevernoistočni dio palače.³⁷ Kao i trifore, današnji istočni portal nije smješten na svom izvornom mjestu nego se smatra da je za vrijeme baroka premješten na ovu poziciju. Nekada se nalazio nešto južnije od današnje pozicije. Prema skici splitskog konzervatora R. Bužančića, kroz njezin izvorni portal nekada se pristupalo u dvorište palače. Danas se umjesto u dvorište, kroz portal pristupa dućanu.³⁸

Slika 6. Pretpostavljeni izgled Velike palače Ćipiko u 15. stoljeću prema R. Bužančiću (preuzeto iz: Bužančić, Radoslav. "IVAN DUKNOVIĆ I PORTAL PALAČE ĆIPIKO U TROGIRU *KORIOLANOV DUBROVAČKI SAN*." *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, 2018.)

Za istočni portal smatra se da je djelo Ivana Duknovića. Radi se o vrlo monumentalnom portalu s širokim dovratnicima i nadvratnikom koji su vrlo bogato profilirani te se postepeno stupnjuju prema otvoru. S obje strane uz nadvratnik nalaze se volute u čijem je središtu štit Ćipikova grba ispod kojeg se nalazi list u kamenu. Nad nadvratnikom je vijenac ovula i poredana lišća iznad kojeg je krivulja s dva uzdignuta oštra završetka. U sredini nalazi se žljebasta školjka uz koje su volute s lišćem. Ovakav način izvedbe polukružne školjke, koja je čest renesansni motiv, je rijedak zbog svog položaja u dvokrilnom

³⁶ Ana Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 98.

³⁷ Ibid.

³⁸ Da se izvorni portal jednom nalazio na tom mjestu može potvrditi prekinuti romanički vijenac točno na mjestu gdje je jednom bio smješten portal; R. Bužančić. „Ivan Duknović i portal palače Ćipiko u Trogiru *Koriolanov dubrovački san*.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 115.

ležaju s bočnim volutama. Konzole i volute nisu izdubljene u savijanju kao što je uobičajeno, već su pak ukrašene središnjim pupčastim ukrasima tipičnim za Ivana Duknovića. Duknović je na završetku vrata Velike Čipikove palače postavio nisko postolje za malog krilatog putta grbonošu.³⁹ Putto u svojoj desnoj ruci drži baklju, dok lijevom rukom pridržava štit s grbom obitelji Čipiko. Grb je napravljen u obliku konjske glave, što predstavlja heraldički znamen obitelji Čipiko. Heraldičko polje ima obrub s naizmjeničnim rupicama dok je ono zapravo vrlo plastično i ispupčeno. Polje se lomi na plohe trokutastih oblika što daje dojam jedne spljoštene piramide. Ovaj tip grba povezuje se uz Ivana Duknovića.⁴⁰ Zanimljivo je recentno alegorijsko tumačenje Duknovićevog putta grbonoše. Naime, prema mišljenju R. Bužančića, baklja koja se nalazi u njegovoj ruci predstavlja božansko svjetlo, odnosno prosvjetljenje duha. Stoga se može pretpostaviti da Duknović nije htio da kip bude samo dekorativan ukras, već da simbolizira svjetlost spoznaje obitelji Čipiko. Danas se kip putta grbonoše nalazi u Muzeju grada Trogira.⁴¹

Slika 7. Istočni portal Velike palače Čipiko
(snimila: Katarina Galić)

Slika 8. Kip putta grbonoše (Preuzeto iz: Bužančić, Radoslav. „Ivan Duknović i portal palače Cipiko u Trogiru *Koriolanov dubrovački san*.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.)

³⁹ Cvito Fisković. „Duknovićeva vrata Cipikove palače u Trogiru.“ *Peristil* 10-11, br. 1 (1967.), str. 52.-55.

⁴⁰ Danka Radić. „Pokušaj atribucije Ivanu Duknoviću s heraldičkog aspekta.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str.: 179.-180.

⁴¹ R. Bužančić. „Ivan Duknović i portal palače Cipiko u Trogiru *Koriolanov dubrovački san*.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 115.-116.

Trifore istočnog pročelja upisane su u pravokutne okvire, a radi se o savinutim šiljastim lukovima. Između lukova iz kružnih otvora proviruju bucimate glavice anđela, među kojima oni u sredini pridržavaju grb obitelji Čipiko. Dva poprsja s grbom isklesana na triforama slična su poprsjima genija isklesanim na južnom portalu palače Andrije Alešija. Stoga se može zaključiti da je i poprsja na triforama isklesao Aleši.⁴² Kapiteli stupova izrađeni su s motivom bujnog lišća čiji se listovi savijaju preko uglova kapitela. Ana Plosnić Škarić navodi kako većina istraživača, počevši od T. G. Jacksona, preko H. Folnesicsa i Lj. Karamana, K. Prijatelja te C. Fiskovića, smatra da su trifore djelo Andrije Alešija.⁴³ Oni svoju hipotezu temelje i na pojavi motiva kaneliranih niša s školjkom na vrhu, koje se mogu pronaći i Alešijevoj krstionici u Trogiru, a datiraju iz pedesetih godina 15. stoljeća. Za razliku od njih, S. Štefanac datira ove trifore između 1464. i 1470. godine. On pak smatra da su one djelo Nikole Firentinca koji je po njegovom mišljenju unio motive kružnih otvora s glavicama anđela u dalmatinsku umjetnost.⁴⁴

Slika 9. Pogled na trifore istočnog pročelja (snimila: Katarina Galić)

⁴² Ivo Babić. „Južni portal Velike palače Cipiko u Trogiru.“ *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 33 (2009.), str. 69.

⁴³ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 102.

⁴⁴ Samo Štefanac. *Kiparstvo Nikole Firentinca i njegovog kruga*, str. 152.

Kroz istočni portal pristupa se atriju Velike palače Ćipiko. Odmah pri ulazu vidljiva vrata nad kojima se između dva lava nalazi grb obitelji Ćipiko. Ispod grba nalazi se natpis koji se odnosi na pregrade i adaptacije same palače (*Braća Ivan i Lelije Ćipiko, sinovi Koriolana, doktora obaju prava, ovaj su sjeverni dio kupili za sebe te su ga, obnovivši raspuknute i gotovo srušene zidove, pridodali djedovskoj kući godine Gospodnje 1674.*)⁴⁵. S lijeve strane atrija nalazi se natpis u spomen Ludoviku/Alviseu Cippicu „*ZAPOVJEDNIKU TROGIRSKE GALIJE „ŽENA“ LUDOVIKU CIPIKU I NJEGOVOJ HRABROJ POSADI KOJI SE ISTAKNUŠE U BITKI KOD LEPANTA 7. X. 1517. PONOSNI TROGIRANI ZALAGANJEM DRUŠTVA RADOVAN NA DAN 16. VII. 2007. OVAJ SPOMEN POSTAVIŠE*“⁴⁶, dok se s desne strane nalazi drveni kip pijetla. Danas se na izvornom mjestu nalazi kopija pijetla, dok se original nalazi u Muzeju grada Trogira. Riječ je o puleni, odnosno ukrasu s pramca galije Alvisea Cippica koja je sudjelovala u Lepantskoj bitci te kao trofej smješten je u atrij Velike palače Ćipiko.⁴⁷ Uz kip pijetla smješten je natpis *Vigilat ut excitet* koji označava geslo *Bdije i potiče*.⁴⁸ Nekoć se u atriju čuvao i kip s likom žene (*La Donna*), također, navodno pulena sa spomenute galije.⁴⁹

Slika 10./11 Atrij Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Za raskošni portal smješten na južnom pročelju postavljaju se pitanja njegove datacije i atribucije. Većim ga dijelom pripisuju radionici Andrije Alešija. Smatra se da je s Alešijem na izradi portala surađivao i Nikola Firentinac. Upravo južni portal Velike palače Ćipiko jedan je od prvih u Dalmaciji s odlikama iz razdoblja renesanse, iako se njemu mogu pronaći i neki elementi kasne gotike, poput kapitela. Postoji hipoteza da je južni portal je izrađen oko

⁴⁵ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 227.

⁴⁶ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 228.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

1457. godine, u prilog čemu bi govorio natpis „CORIOLANVS CIPICVS / P(etri) F(ilius) HEC STATVENDA / CVRAVIT SIBI ET CVI DEVS / DEDERIT MCCCCLVII“⁵⁰ koji u prijevodu glasi: „Koriolan Ćipiko, Petrov sin, pobrinuo se da se ovo postavi, za sebe i za onoga komu Bog dade, 1457.“⁵¹ sačuvan u dvorištu palače. Međutim, u recentijim istraživanjima spominje se kao godina izvedbe - 1470. Naime, u to vrijeme u Trogiru se nalazio Nikola Firentinac što potvrđuju reljefi gradske lože datirani iz 1471. godine.⁵² Ako bi datacija portala oko 1470. godine bila ispravna, značilo bi da su dvorište i trijem završeni 1457. godine, a južni portal te trifore na istočnom pročelju, koje se također prepisuju Andriji Alešiju, završeni oko 1470. godine.⁵³

Slika 12. Južni portal Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Južni portal Velike palače Ćipiko je pravokutnog oblika s nadvratnikom, a oko njega smješten je profilirani okvir. Renesansne značajke portala prepoznaju se u njegovim proporcijama, obliku i nekim elementima arhitektonsko-kiparske dekoracije. Kako piše Ivo Babić, na dovratnicima portala smještene su kanelire, tipični renesansni motivi preuzeti iz antičke umjetnosti.⁵⁴ Ovaj motiv Aleši preuzima od Jurja Dalmatinca koji ga koristi na pilastrima šibenske katedrale. Nad dovratnicima nalaze se kapiteli s bujnim i savijenim lišćem iz kojih proviruju dječje glavice. Oblici ovih kapitela stilski se vežu uz radionicu Jurja Dalmatinca. Nadvratnik portala je vrlo širok i podijeljen u dva registra. Na donjem dijelu nadvratnika nalaze se užljebljenja koja se prema dovratnicima lome pod pravim kutom.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 225.

⁵² S. Štefanac. *Kiparstvo Nikole Firentinca i njegovog kruga*, str. 116.-117.

⁵³ I. Babić. „Južni portal Velike palače Cipiko u Trogiru.“ *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 33 (2009.), str. 68.

⁵⁴ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 226.

Gornji dio nadvratnika sastavljen od tri kamena bloka povezana u jednu cjelinu. S lijeve i desne strane nalaze se poprsja anđela, odnosno genija, koji su isklesani unutar kružnih medaljona. Svaki anđeo pridržava svitak na kojem se nalazi natpis *NOSCE TE IPSUM* (*Spoznaj sebe sama*).⁵⁵ Zbog svoje visoke kvalitete te okruglih, ali bucmastih glava, anđeli se pripisuju Nikoli Firentincu, ali i Andriji Alešiju.⁵⁶ Ivo Babić je mišljenja da je portal suradnički rad Andrije Alešija i Nikole Firentinca.⁵⁷ U središtu gornjeg dijela nalaze se dva identična lava. Svaki s jednom šapom pridržava grb obitelji Čipiko. Ispod grba je natpis s kraticama: *COR.CIP.P.F.* koji se zapravo iščituje kao *Coriolanus Cippicus Petri filius* (*Koriolan Cippico, sin Petrov*).⁵⁸ Dva se lava, kao i anđeli, pripisuju Nikoli Firentincu zbog njihove visoke kvalitete. Lavovi sjede na stjenovitom podnožju u sredini kojeg je udubljenje za bazu heraldičkog grba obitelji Čipiko. Iz rupe na desnoj strani podnožja izviruje malena zmija. Ovaj motiv temeljem stilskih karakteristika povezuje se s Andrijom Alešijem.⁵⁹ U krstionici trogirске katedrale na reljefu sa sv. Jeronimom isklesao čak tri zmije. Mada se zmije u ikonografiji najčešće vežu uz negativne konotacije, Babić je mišljenja da se se na portalu Čipikove palače mogle naći na zahtjev samog naručitelja, Koriolana Čipika.⁶⁰ Iznosi hipotezu da se na južnom portalu njegove palače zmija može povezati uz temu herojstva. Naime, budući da je Koriolan Čipiko bio slavni ratnik, može se pretpostaviti da je preko svog portala htio ukazati na herojstvo. S tim Babić povezuje tekst natpisa „*NOSCE TE IPSUM*„ koje pridržavaju anđeli-geniji, preuzet iz slavnog grčkog proročišta u Delfima, legendarnog mjesta gdje je Apolon ubio zmaja.⁶¹ Profesor Babić piše da: „...zmija na portalu shvatiti kao čuvarica, kao genius loci Čipikove palače. Zmija je inače dobra čuvarica, posebno izvora. Ona je atribut vrline Opreznosti (Prudentia).“⁶²

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ I. Babić. „Južni portal Velike palače Cipiko u Trogiru.“ *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 33 (2009.), str. 70.

⁶⁰ I. Babić. „Južni portal Velike palače Cipiko u Trogiru.“ *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 33 (2009.), str. 71.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid.

Slika 13. Dvorište Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Kao što je već navedeno, kada se prođe kroz južni portal Velike palače Ćipiko pristupa trijemu pa dvorištu s bunarom. Dvorište je slično onima kasnogotičkih palača Splita, poput onog palače kod Zlatnih vrata te Velike Papalićeve palače, koje se pripisuju Andriji Alešiju. U tim palačama nalaze se bunar i trijem, vanjske stube te lođe na katovima iznad dvorišta. Jedno od prvih spominjanja ovog dvorišta u službenim dokumentima je oko 1417. godine kada vlasnica Pelegrina Ćipiko u njemu sklapa razne ugovore.⁶³ U dvorište se nekada pristupalo iz glavne ulice na trgu, odnosno pod istočnim trijemom su se nalazila ulazna vrata koja su vodila sve do istočnog portala prije njegovog premještanja (može se primjetiti na slici 6). Danas su ta vrata zazidana te je još uvijek vidljiv luk kojim su vrata završavala. U sredini pravokutnog dvorišta nalazi se kruna bunara koja najvjerojatnije potječe iz vremena kada je Pelegrina Ćipiko sklapala svoje ugovore. Na uglovima krune nalaze se izvijena lišća, dok su na kruni prikazani grbovi obitelji Ćipiko.⁶⁴

Slika 14. Zapadno pročelje dvorišta Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

⁶³ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 226.

⁶⁴ *Ibid.*

Zapadno pročelje dvorišta raščlanjeno je (polu) stupovima i lukovima. Dva su (polu) stupa isklesana od plavičastog cipolina, ugrađeni kao spoliji iz antičkog razdoblja. Kapiteli (polu) stupova ukrašeni su rezuckavo isklesanim lišćem te se kao takvi razlikuju od ostalih kapitela u dvorištu Velike palače Ćipiko. Nad (polu) stupovima nalazi se monumentalni reljef vrlo visoke kvalitete na kojem se nalazi prikaz lava podignutog na dvije noge. Ovakav prikaz lava predstavlja heraldički tip *rampante* koji se prikazuje na grbu obitelji Cega što onda potvrđuje da je ova kuća jednom pripadala moćnoj obitelji Cega.⁶⁵ Do reljefa lava nalazi se citirani natpis koji potječe iz 1457. godine koji kaže „*Koriolan Cipiko, Petrov sin, pobrinuo se da se ovo postavi, za sebe i za onoga komu Bog dade, 1457.*“⁶⁶ Upravo ovaj natpis potvrđuje da je Koriolan Ćipiko dao renovirati Veliku palaču Ćipiko tijekom 15. stoljeća.

Slika 15. Istočno pročelje te stubište dvorišta (snimila: Katarina Galić)

Sjeverno pročelje dvorišta raščlanjeno je dva lukovima, dok je istočno pročelje raščlanjeno trima lukovima trijema čiji su kapiteli isklesani u obliku košare s volutama na uglovima te s po jednim cvijetom sa svake strane. Ovakvi kapiteli uobičajeni su za sredinu 15. stoljeća. Nad gotičkim šiljastim lukovima nalaze se vanjske stube koje vode do prvog kata. Ograda stuba odlikuje se stilskim obilježjima baroka.

⁶⁵ I. Babić. *Trogir, grad i spomenici*, str. 225.

⁶⁶ Ibid.

Slika 16. Lođe prvog i drugog kata dvorišta (snimila: Katarina Galić)

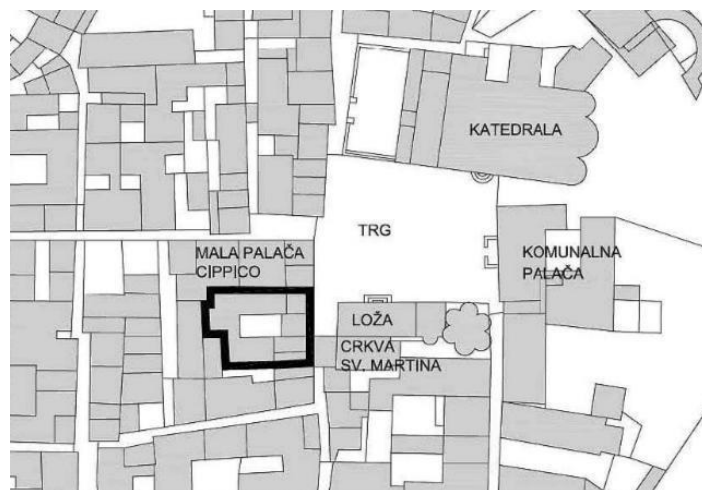
Nad istočnim trijemom sagrađena je visoka lođa sa stupovima. Ograda lođe sastoji se od velikih kamenih ploča. Nad kapitelima, na kojima su prikazani motivi grba obitelji Čipiko, nalaze se izrezbarene drvene konzole na kojima su prislunjene grede. Nad njima nalazi se još jedna lođa, odnosno balkoni koji protežu na sve strane dvorišta. Ograda balkona sastavljena je od kamenih ploča na kojima se nalaze otvori u obliku četverolista.⁶⁷

Danas, u okviru Velike palače Čipiko nalaze se kafić i dućan u njezinom prizemlju, a na katovima sjedište Konzervatorskog odjela grada Trogira i Narodne glazbe grada Trogira na njezinim katovima.

3.2. Mala palača Čipiko

Mala palača Čipiko (Cippico) nalazi se u glavnoj ulici grada Trogira te uz Veliku palaču Čipiko obuhvaća zapadno pročelje gradskog trga. Ulaz u dvorište palače nalazi se nasuprot crkve sv. Barbare (nekadašnjeg sv. Martina) i gradske lože.

⁶⁷ Ibid.

Slika 17. Položaj Male palače Čipiko prema A. Plosnić Škarić (Preuzeto iz: Plosnić Škarić, Ana. „Arhitektonska plastika Male palače Čipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti* Split: Književni krug Split (2010.), str. 148.)

Kao i Velika palača Čipiko, Mala palača Čipiko nastala je kao sklop kuća koje datiraju iz 13. stoljeća. Jedno od prvih spominjanja ovih kuća bilo je tijekom 1234. godine u oporuci jednog od članova obitelji Lucio, Dese Lukinog. S obzirom da tijekom života nije imao djece, svu svoju imovinu, uključujući i kuće koje se danas nalaze u sklopu Male palače Čipiko, ostavio je sinovima svoga brata Mate – Luki i Grguru. Tijekom 1264. i 1267. godine sklop se spominje u vlasništvu Luke koji se obvezao podići drugi kat nad ulicom. Njegov brat Grgur nije imao svoje djece pa cijeli sklop nasljeđuju Lukini potomci. Krajem 14. stoljeća unutar sklopa je živjela Lukina praunuka Katarina za koju se smatra da je kao miraz donijela palaču pod vlasništvo trogirске plemićke obitelji Kažotić (*Casotti*). Ovaj podatak može potvrditi dokumenti iz 1388. godine koji navodi kako je sva imovina obitelji Kažotić zaplijenjena, uključujući i Malu palaču Čipiko. Međutim, u posjedu Dmine Kažotića, Katarininog muža, navodi se samo kuća na rivi (koja će poslije postati dio sklopa Palače Lucić) te se može pretpostaviti da je zapravo Katarina ovu palaču donijela kao miraz.⁶⁸ Nikolota, kći Dmine i Katarine, također nije imala djece te u svojoj oporuci navodi kao je Petar Nikolin iz roda Andreis zadužen da se pobrine za dovršenje obnove kapele sv. Jeronima u katedrali sv. Lovre. Međutim, Petar se više nigdje ne spominje kao vlasnik sklopa Male palače Čipiko te se smatra da je cijeli sklop prodao. Vlasništvo sklopa, prvo samo nekih dijelova pa onda i čitavog sklopa, kako pokazuje Ana Plosnić Škarić, došlo je u ruke braće Nikole i Ivana Salamonića tijekom 1445. godine. Tijekom 1451. i 1452. godine sklop se spominje u dvama dokumentima; oporuci Nikole Salamonića koji svoj dio ostavlja bratu Ivanu i njegovoj obitelji

⁶⁸ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 81.-82.

te dokumentu u kojem se spominje kuća Ivana Salamonića. Ni u jednom od navednih dokumenata se ne spominje direktno položaj palače. Prvi spomen lokacije palače je u ugovoru iz 1475. godine u kojem se govori o prodaji dućana u kući nasuprot gradske lože, a spomenuta palača jedino može biti Mala palača Čipiko. Godine 1481. Ivan Salamonić imenuje osobu koja će biti zadužena za brigu o njemu, kući i posluži. Iz ovog dokumeta može se doći do zaključka da Ivan nije imao svoje djece. Nažalost, njegova oporuka nije sačuvana, pa tako nije poznat podatak o godini njegove smrti. Nadalje, na temelju sačuvane arhivske građe ne može se utvrditi točno kako je i kada sklop Male palače Čipiko došao u vlasništvo obitelji Čipiko. Nije pronađen dokument koji nam govori o samoj kupnji palače, međutim da je bila u vlasništvu obitelji Čipiko svjedoče nam grbovi koji se nalaze na njezinom pročelju, u dvorištu te na portalu.⁶⁹

Slika 18. Pročelje Male palače Čipiko (snimila: Katarina Galić)

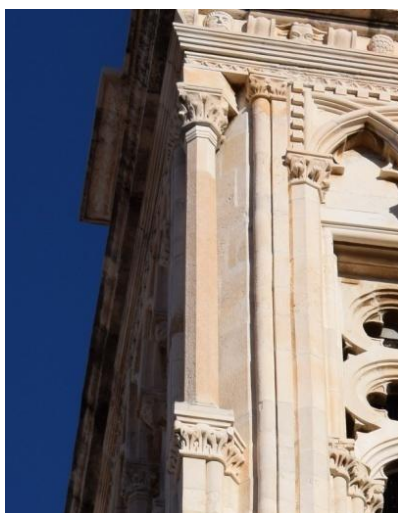
Pročelje Male palače Čipiko na istoku i na sjeveru okrenuto je prema gradskom trgu, dok je južni dio prislonjen na dvokatnicu koja se nalazi nad ulicom. Pročelje na sjeveru u razini drugog i trećeg kata ima jednostavne otvore iz kasnijih vremena, dok su u razini prizemlja sačuvana vrata iz recentnijeg razdoblja.⁷⁰ Zona prvog kata okrunjena je dvjema triforama. Jedna od njih, ona južna je replika napravljena u 20. stoljeću.⁷¹ U pravokutnim okvirima nalaze se upisani sedlasti lukovi trifora koji su bili vrlo popularni za vrijeme 15.

⁶⁹ Ana Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Cipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti* Split: Književni krug Split, (2010.), str. 154.-158.

⁷⁰ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 84.

⁷¹ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 232.

stoljeća. Sjeverna trifora, jedina originalna, ima nad sedlastim lukovima lisnate grančice koje prate oblik samog luka. Nad ovim stiliziranim grančicama nalaze četiri mladenačke glavice anđela. Dvije glavice isklesane u sredini trifore također su replike, stoga su dvije originalne bočne glavice vrlo bitne, zbog svoje vrlo visoke kvalitete. Kapiteli stupića na kojem se nalaze lukovi ukrašeni su isklesanim dvolistima s pupoljcima, koji slične na oblik badema. Kako piše Ana Plosnić Škarić, ovi dvolisti nalaze se na svakom uglu te u sredini kapitela, ali i na dnu kapitela, odnosno ispod glavnih, nalazi se još jedan dvolist.⁷²

Slika 19. Kapitel drugog kata zvonika katedrale sv. Lovre, Trogir (snimila: Katarina Galić)

Kao i ona sjeverna, trifora na južnoj strani nad lukovima ima glavice anđela. Glavice na ovoj trifori imaju, kao i one na sjevernoj trifori, vrlo mladenačka lica. Kako piše Ana Plosnić Škarić, umjesto lisnatih grančica, kao na sjevernoj trifori, ovdje preostali prostor ispunjavaju krila anđela.⁷³ Ana Plosnić Škarić smatra da su braća Salamonić dala izraditi ove dvije trifore tijekom pedesetih godina 15. stoljeća.⁷⁴ Za trifore se smatra da je zaslužna radionica koja je u tom periodu radila na zvoniku katedrale sv. Lovre. A. Plosnić Škarić iznosi mišljenje da su umjetnici ove radionice bili u dodiru s venecijanskim majstorima ili su pak oni dolazili iz Venecije.⁷⁵ Ovo mišljenje može se potvrditi dvolistima s pupoljcima koji se nalaze na kapitelima samih trifora. Ovaj se motiv u Trogiru javlja po prvi puta tijekom 14. stoljeća i to u crkvenoj arhitekturi, te se nakon toga počeo vrlo brzo širiti i na stambenu arhitekturu.

⁷² A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 85.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 87.

⁷⁵ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Cipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 162.

Jedan od poznatijih primjera ovog motiva nalazi se na kapitelima drugog kata trogirске katedrale. Još jedan motiv može potvrditi da je radionica zaslužna za trifore Male palače Ćipiko upoznata s brojnim palačama grada Venecije, a to su glave anđela. Ana Plosnić Škarić navodi da se glave anđela s južne trifore, odnosno one postavljene između raširenih krila, mogu povezati s onima na pentafori *Case dei Quattro Evangelisti*.⁷⁶ Dok se glave anđela sa sjeverne trifore, odnosno one postavljene u okretu između lisnatih grančica, mogu povezati s palačom *Ca d'Oro*, odnosno ovaj motiv je postavljen na kruni bunara u njezinom dvorištu.⁷⁷

Slika 20. Pročelje Case dei Quattro evangelisti, Venecija (Preuzeto iz: <http://venezia-emilia.blogspot.com/2010/06/i-simboli-dei-quattro-evangelisti.html>)

Slika 21. Kruna bunara u dvorištu Ca d'oro, Venecija (Preuzeto iz: https://venicewiki.org/wiki/Ca%27_d%27Oro)

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Ćipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 162.-163.

Ulaz u dvorište Male palače Ćipiko nalazi se ispod dvokanice koja se proteže preko ulice, odnosno odmah nasuprot ulaznim vratima crkve sv. Barbare. Sam ulaz nema nikakvih specifičnih dekoracija te se može pretpostaviti da se trebao napraviti jedan portal,⁷⁸ što nam, barem prema mom mišljenju, potvrđuje da Mala palača Ćipiko nije nikada bila u potpunosti dovršena.

Slika 22. Ulaz u dvorište Male palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Na istočnoj strani unutrašnjeg dvorišta nalazi se vanjsko stubište. Za stubište Ana Plosnić Škarić smatra da je postojalo i za vrijeme braće Salamonić. O preinaci, odnosno njegovu proširenje datira se u vrijeme kada su nastale galerije.⁷⁹ Stubište vodi sve do portala na prvom katu Male palače Ćipiko. On vodi u prostorije palače u kojima se na istoku nalaze opisane trifore.⁸⁰ Postoje dvije pretpostavke u vezi autora ovog portala. Ljubo Karaman atribuirao ga je Nikoli Firentincu i njegovoj radionici. Ako je portal djelo Nikole Firentinca onda je bez ikakve sumnje naručitelj portala bio Koriolan Ćipiko. Propitivanje autora portala potaknuo je, kako navodi Ana Plosnić Škatić, Predrag Marković kada je primijetio da je ovaj tip kapitela pristupan u krstionici trogirske katedrale koja se pripisuje Andriji Alešiju.⁸¹ Markovićeva hipoteza ukazivala bi da se radi o portalu izrađenom prije 1481. godine. Ako je tako, njegov naručitelj nikako ne bi mogao biti Koriolan Ćipiko, već braća Salamonić.

⁷⁸ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 85.

⁷⁹ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Ćipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 163.

⁸⁰ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 86.

⁸¹ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Ćipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 164.

Međutim, nad nadvratnikom nalazi se kamena ploča čiji se donji dio podudara s širinom nadvratnika dok se poviše nalazi istaknuti vijenac. U središtu ploče nalazi se grb obitelji Čipiko.⁸² Riječ je o grbu u obliku konjske glave na kojem se još i danas mogu primjetiti ostaci crvene boje. Dok je cijeli štit grba obrubljen crnom bojom.⁸³ Na dovratnicima su vidljivi motivi kandelabri, odnosno svijećnjaka. Na ovom dovratniku prikazani su u plitkom reljefu, a smatra se da simboliziruju svjetlost božanskog prosvjetljenja. Kandelabri su motiv koji se često javlja u opusu Nikole Firentinca, poznati su primjeri: na retablu pravde u gradskoj loži te na trijumfalnom luku kapele sv. Ivana u prvostolnici.⁸⁴ Međutim, kandelabre je na svojim umjetničkim djelima klesao i trogirski kipar Ivan Duknović. Kao srodan primjer iz Duknovićeva opusa navodi se kandelabar iz San Benedetto u Norciji. Međutim, samo spomenom ovog motiva ne može se u potpunosti dokazati da bi on bio autor kandelabara na portalu Male palače Čipiko.⁸⁵ Desno pored portala na zidu se nalazi renesansi reljefni portret muške osobe u profilu na čijoj se glavi nalazi lovorov vijenac. Na portretu su još i danas vidljivi tragovi boje, najviše na odjeći muškarca.⁸⁶ Još uvijek nije sa sigurnošću utvrđeno koga zapravo portret predstavlja. Mnogi povjesničari umjetnosti imaju jako različita mišljenja o toj osobi. Neke od pretpostavki su da predstavlja Koriolana Čipika kao sponzora same palače, kralja Matiju Korvina kojeg je dao napraviti sam Koriolan kao zahvalu što je prihvatio da selom Radošićem upravlja on kao trogirski knez,⁸⁷ humanista i povjesničara Marcantonija Sabellica,⁸⁸ Cezara koji je zapravo metafora za samog Koriolana Čipika kao ideala i inspiraciju za grad Trogir,⁸⁹ sina Koriolanova Alviza,⁹⁰ itd. Većina istraživača (poput C. Fiskovića, K. Prijatelja, I. Babića, I. Prijatelj Pavičić⁹¹) drži da je autor ovog portreta Ivan

⁸² Ibid.

⁸³ D. Radić. „Pokušaj atribucije Ivanu Duknoviću s heraldičkog aspekta.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 181.

⁸⁴ R. Bužančić. „Ivan Duknović i portal palače Čipiko u Trogiru *Koriolanov dubrovački san*.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 116.

⁸⁵ D. Radić. „Pokušaj atribucije Ivanu Duknoviću s heraldičkog aspekta.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 181.

⁸⁶ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 233.

⁸⁷ Gligo, Vedran. „Čipiko, Koriolan (Cepio, Cippico, Cippicus).“ *Hrvatski biografski leksikon*. (1989.) <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=3601>

⁸⁸ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 233.

⁸⁹ R. Bužančić. „Ivan Duknović i portal palače Čipiko u Trogiru *Koriolanov dubrovački san*.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str.121

⁹⁰ Milan Pelc. *Renesansa*. Zagreb: Naknada Lijevak. 2007., str. 349.

⁹¹ Ivana Prijatelj Pavičić. „Truth and Misconceptions Concerning the reception of Antiquity in 15th Century Trogir Humanism.“, *Ikon*, br.7, (2014.), str. 181.-199.

Duknović.⁹² Međutim, Joško Belamarić iznosi hipotezu da je autor portreta Nikola Firentinac. Njegovu hipotezu prihvatio je Milan Pelc.⁹³

Slika 23. Portal Male palače Čipiko
(snimila: Katarina Galić)

Slika 24. Portret Male palače Čipiko
(snimila: Katarina Galić)

Kada se prođe kroz prolaz prvo se pristupa trijemu koji se na sjeveru rastvara trima polukružnim lukovima što je karakteristično za trijemove nastale tijekom 15. stoljeća.⁹⁴ Lukovi nisu jednaki, posebno po svojim širinima te na što se oslanjaju, dok su prva dva naslonjena na stup, umjesto još jednog stupa nalazi se zidni pilon. Kapitel stupa ukrašen je dvama vijencima listova, koji se lepezasto povijaju prema vrhu, a njihove površine su izljebljene.⁹⁵ Prema dekoraciji kapitela može se zaključiti da je stup bio dio trijema tijekom njegove izgradnje u 14. stoljeću. Nad stupom nalazi se jedan grb obitelji Čipiko što dokazuje da je došlo do obnove Male palače Čipiko dok je bila u vlasništvu obitelji Čipiko.⁹⁶

⁹² A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Cipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 167.

⁹³ M. Pelc, *Renesansa*, str. 349.

⁹⁴ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Cipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 162.

⁹⁵ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 85.-86.

⁹⁶ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Cipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 163.

Slika 25. Pogled na lukove Male palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 26. Kapitel stupa i grb obitelji Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Na sjevernoj i zapadnoj strani dvorišta nalazi se galerija koja se oslanja na konzole. Njezina ograda izrađena je od kamenih ploča.⁹⁷ Vanja Kovačić ih opisuje: „Na sjevernom krilu, između kaneliranih pilastrica s grbovima umetnute su parapetne ploče s okulusima i reljefnim kuglicama uz četveroliste. Na zapadnom su krilu ugrađene dvije ograde s kosim rešetkama i polovica jedne s okulusima. Pomalo je neobičan način slaganja sjevenih parapeta s obzirom da se radi o unutrašnjem dvorištu zadanih proporcija. U sredini je ploča sa šest okulusa, a sa strana ploče s osam okulusa. Prva ploča s desne strane nastala je spajanjem jedne ploče sa šest okulusa i dijela parapeta s dva okulusa. Ostatak ove ploče ugrađen je na

⁹⁷ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 86.

lijevoj strani zapadne galerije.“⁹⁸ Ovaj motiv ploča nalazi se i na otvorima drugog kata zvonika trogirске katedrale.⁹⁹ Između ovih ploča nalaze se kanelirani pilastri s grbovima obitelji Čipiko. Dok je grb na desnoj strani vrlo vješto izrađen, to se ne može reći i za druga dva. Zbog toga se pretpostavlja da su druga dva djelo nekih ne tako vještih majstora.¹⁰⁰ Štit grba na desnoj strani izrađen je u obliku konjske glave, kao i uvijek kada se radi o grbu obitelji Čipiko. Ovdje linije na štitu tvore trokute te trokutaste nabore. Cijeli štit je okomito podijeljen jednim šiljastim rezom koji je potom obrubljen tankom bordurom. Danka Radić drži da bi autor grba, a vjerovatno i ostatka galerije, mogao biti Ivan Duknović.¹⁰¹ Međutim, prema Ani Plosnić Škarić na ogradama galerija u Maloj palači Čipiko nisu prisutni Duknovićevi uobičajeni dekorativni motivi, naborane vrpce s trakama s kuglicama kao završecima, po kojima su mu bile atribuirane lunete s grbom obitelji Cega. Upravo zbog ovog razloga ne može se izdvojiti sa sigurnošću autor ove galerije.¹⁰² Dodajmo na kraju da je konzervatorica Vanja Kovačić obradila nedavno temu traforiranih kamenih ograda kao montažnih elemenata gotičkih balatorija u trogirskoj profanoj i sakralnoj arhitekturi.¹⁰³

Slika 27. Galerija sjevernog pročelja dvorišta
(snimila: Katarina Galić)

Slika 28. Galerija zapadnog pročelja dvorišta
(snimila: Katarina Galić)

⁹⁸ Vanja Kovačić. „Traforirane kamene ograde - Montažni elementi gotičkih balatorija.“ *Klesarstvo i graditeljstvo* XXIII, br. 1-4 (2012.), str. 34.-35.

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Čipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 165.

¹⁰¹ D. Radić. „Pokušaj atribucije Ivanu Duknoviću s heraldičkog aspekta.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 181.

¹⁰² A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Čipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 165.-166.

¹⁰³ V. Kovačić. „Traforirane kamene ograde - Montažni elementi gotičkih balatorija.“ *Klesarstvo i graditeljstvo* XXIII, br. 1-4 (2012.), str. 27.-37.

Slike 29./30. Drugi kat zvonika trogirске katedrale (snimila: Katarina Galić)

Na vrhu stubišta nalazi se visoki stup koji pridržava galeriju drugog kata. Ana Plosnić Škarić opisuje kapitel ovog stupa: „*Kapitel je skladnih proporcija, s volutama između kojih proviruje vrh valjkastog tijela. Tijelo ima vijenac »dvolista s pupoljkom«*, dakle onog istog motiva koji se nalazi i na kapitelima trifore. Upravo stoga je Lj. Karaman bio sklon pripisati izvedbu i tog kapitela radionici drugog kata zvonika katedrale. Međutim, sam vegetabilni motiv oblikovan je mekše, posebno vrhovi koji se izvijaju pod volutama, dok proporcije kapitela upućuju na klesara koji oblikuje u duhu renesanse.“¹⁰⁴ Također navodi da se pojava ovog motiva može protumačiti kao težnja majstora da se prilagode već postojećim motivima na kapitelima.¹⁰⁵

¹⁰⁴ A. Plosnić Škarić. „Arhitektonska plastika Male palače Cipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*. Split: Književni krug Split, (2010.), str. 164.

¹⁰⁵ Ibid.

Slika 31. Kapitel stupa na vrhu stubišta (snimila: Katarina Galić)

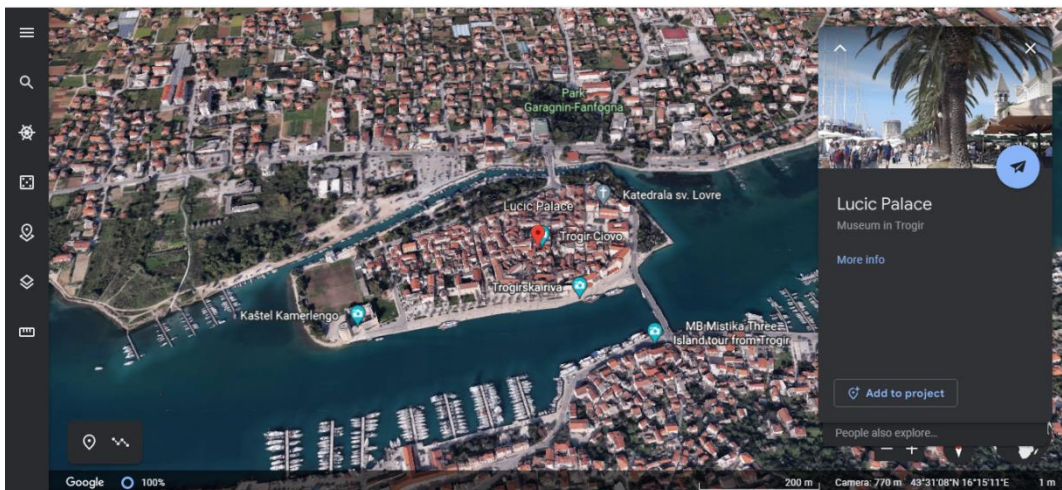
Mala palača Ćipiko bila je podvrgnuta konzervatorskom zahvatu krajem 20. stoljeća, kao i Velika palača Ćipiko. Dvorište Male palače Ćipiko sakriveno je od pogleda javnosti. Tužna je konstatacija da se dvorište Male palače Ćipiko danas koristi kao skladište kafića koji je smješten u razini prizemlja palače; na mjestu gdje su se nekada nalazili dućani braće Salamonić. Na prvom katu palače smještena je Škola stranih jezika Katedra, dok je drugi kat još uvijek u funkciji stanova trogirskih obitelji.

Slika 32. Dvorište Male palače Ćipiko danas (snimila: Katarina Galić)

3.3. Palača Lucić

Palača Lucić, po nekima nazvana još i Lučić, smještena je na trogirskoj rivi. Danas se palači može pristupiti kroz ulaz koji je smješten na samoj rivi, izrađen tijekom 19. stoljeća kada su se prethodno rušile zidine koje su čuvale grad od neprijatelja. Glavni portal palače Lucić smješten je unutar ulica grada, te je tako ostao sakriven od javnosti.

Slika 33. Smještaj Palače Lucić (Preuzeto iz: Google Earth)

https://earth.google.com/web/search/Pala%C4%8da+LUCI%C4%86,+Budislavi%C4%87eva+ulica,+Trogir/@43.51635578,16.2501894,11.07032712a,1073.64888915d,35y,0.00000001h,45.00211558t,0r/data=CpcBGm0SZwoIMHgXmzM1NmExZmIwNTU4NTcxOjB4MWRhZmE2MjZIMGYxN2NhYxkuih74GMJFQCFNzpppDEAwQCosUGFsYcSNYSBMVUNJxIYsIEJ1ZGlzbGF2acSHZXZhIHVsaWNhLCBUcm9naXIYAIAIBIiYKJAnydGlmNsJFQBF_4Yhh7sFFQBmzDi57q0AwQChePE6W1D8wQA

Palača Lucić, kao što je prethodno navedeno, smještena je na gradskoj rivi. Kao i kod prethodnih palača radi se o sklopu koji je nastao spajanjem više kuća različitih veličina te je zbog toga njezin tlocrt izrazito nepravilan. Iako je palača nazvana po obitelji Lucić (tada Lucio), cijeli sklop je došao pod njihovu vlast tek tijekom 16. stoljeća, dok su za vrijeme obnove u njihovim rukama nalazile samo neke građevine današnjeg sklopa. O povijesti same palače najviše se može saznati iz dokumenata slavnog trogirskog povjesničara Ivana Lucića (1604.-1679.). Ovaj povjesničar, koji je u 17. stoljeću stanovao unutar palače, navodi kako je upravo njegov djed kupio sve kuće koje i danas čine sklop palače Lucić. Najprije se navodi da je kupio kulu Vitturi, a krajem pedesetih godina 16. stoljeća upotpunio je cijeli sklop. U njegovo vrijeme došlo je i do obnove palače u renesansnom stilu.¹⁰⁶ No, iako još i danas nosi ime prema obitelji Lucić, oni u njoj nisu baš toliko dugo boravili. Naime, u 17. stoljeću došla

¹⁰⁶ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 118.-121.

je u vlasništvo plemićke obitelji Cerinić s otoka Braća. Nakon toga je pak palaču je otkupila obitelj Demicheli po kojoj je jedno vrijeme nosila i ime. Ova obitelj bila je zaslužna za razne nove preinake na samoj palači.¹⁰⁷ Naime, tijekom 19. stoljeća podignuto je novo južno pročelje, koje je tu smješteno još i danas, na mjestu prethodno srušene kule Lucić koja je nekada odražavala moć koju je obitelj imala nad samim gradom.¹⁰⁸ Upravo je ovo preuređenje postavilo prepreku poznavanju prvobitnog izgleda same palače. Međutim, iako je obitelj utjecala mnogo na sam današnji izgled palače, njezino ime je na kraju opet ostalo po obitelji Lucić koja je za grad Trogir bila iznimno važna.¹⁰⁹

Slika 34. Južno pročelje Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Kao što je prethodno navedeno, glavni portal nalazi se na sjevernom pročelju palače te se za njega može reći da je skriven među ulicama grada. Za portal se smatra da je djelo Ivana Duknovića. Riječ je o portalu iznimno velikih dimenzija njegovih dovratnika, nadvratnika te atike. Upravo zbog svoje veličine, ovaj portal podsjeća na južni portal Velike palače Ćipiko. Jedina razlika je što je ovdje riječ o dekoracijama koje se nalaze u plitkom reljefu pomoću kojih je njegova veličina na neki način prikrivena. Ovaj tip portala vrlo je karakterističan za Nikolu Firentinca i Andriju Alešija te kao primjer može se navesti upravo portal Male palače

¹⁰⁷ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici.*, str. 234.

¹⁰⁸ Irena Benyovsky Latin. „Kuće Obitelji Lučić u Srednjovjekovnom Trogiru / Houses of the Lucio Family in Medieval Trogir“ *Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa. DOMUS, CASA, HABITATIO...: KULTURA STANOVANJA NA JADRANSKOM PROSTORU*, (2013.)

¹⁰⁹ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici.*, str. 234.

Ćipiko (slika 23). Međutim, odsutstvo dekorativnih motiva Nikole Fiorentinca (poput tzv. svijećnjaka) može ukazivati na mogućnost da su na izradi portala surađivali majstori njegove radionice. Sve prikazane dekoracije izrađene su u svojim minijturnim varijantama; kako navodi i Cvito Fisković: „*Ovdje je sve usitnjeno: stilizirane biljke na dovratnicima, istančana vijugava lozica na dovratniku, a osobito girlandice koje podržava šest malih vlasnikovih grbova.*“¹¹⁰ Nad nadvratnikom smještena je atika. U središtu atike se unutar vijenca nalazi jedan grb za kojega se smatra da je najveći grb u Trogiru.¹¹¹ Kao i kod grba obitelji Ćipiko na Maloj palači Ćipiko, i ovaj ima oblik konjske glave s vidljivim heraldičkim poljima koji još i danas sadržavaju tragove boje. Vijenac oko grba isprepleten je tankim grančicama s završetcima lišća različitih oblika. Ivo Babić opisuje motiv smješten pored vijenca: „*Na atici, sa strane lovorovog vijenca s grbom, simetrično su raspoređena dva široka kruga unutar kojega su radijalno udubljene latice rozete, razdvojene rebrima sličnima onima unutrašnjosti školjke svetog Jakova.*“¹¹² Ovaj se motiv, kako piše Ivo Babić, javlja ponajprije u ranosrednjovjekovnoj umjetnosti, ali se može pronaći i u vrijeme renesanse.¹¹³ Da je riječ o djelu Ivana Duknovića Ivo Babić objašnjava: „*na jednoj i drugoj rozeti u sredini je ispupčenje kružnog oblika u tlocrtu, lučnog oblika u presjeku. Na tim ispupčenjima, isklesani su ukrasi gdje se razlikuju onaj na lijevom od onoga na desnoj rozeti. Na onom desnom su zvjezdolike latice – cvijet s peteljkom presavijenom tako da su latice s unutrašnje strane pritisnute na oplošje polukugle što zahtjeva složenu prostornu translaciju. Neuobičajeni motiv ukrašenih, višeslojnih polukugla i romboidnih ispupčenja ponavlja Duknović na istočnom portalu Palazzo Venezia u Rimu.*“¹¹⁴

¹¹⁰ Cvito Fisković. „Lučićeva rodna kuća.“ *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 6 (1969.), str. 51.-52..

¹¹¹ Ivo Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 134.

¹¹² I. Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 135.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ I. Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 137.

Slika 35. Portal Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Palača Lucić ima dva dvorišta; jedno je otvoreno za javnost, dok je drugo privatno. Otvorenom dvorištu nekada se pristupao isključivo kroz glavni portal, ali danas mu se može pristupiti i kroz drugi ulaz koji datira u 19. stoljeće. Prilikom ulaska u dvorište odmah u prvom planu nalazi se trijem koji pridrži galeriju prvog kata. Trijem je raščlanjen trima lukovima koje pridržavaju dva velika stupa.¹¹⁵ Kapiteli stupova na svojim uglovima imaju volute ispod kojih se nalaze stilizirani cvjetovi. Ovakav tip kapitela može se pronaći unutar dvorišta Velike palače Čipiko (slika 15). Jedina razlika je ta što se ovdje u sredini nalazi još jedan stilizirani cvijet, dok je kod kapitela Velike palače Čipiko u središtu grb obitelji Čipiko. Kod kapitela palače Lucić može se primjetiti razlika u kvaliteti izvođenja. Stoga profesor Babić zaključuje da su na njima radili različiti majstori.¹¹⁶

¹¹⁵ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 120.

¹¹⁶ I. Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 141.

Slika 36. Pogled na trijem te galeriju prvog i drugog kata (snimila: Katarina Galić)

Slika 37. Stup trijema Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Za razliku od otvorenog dvorišta, zatvoreno (privatno) se nalazi na prvom katu palače i danas mu se može pristupiti isključivo kroz Gradsku knjižnicu Trogir. U središtu dvorišta nalazi se kruna bunara za koju se pretpostavlja da je izrađena oko 1600. godine.¹¹⁷ Radoslav Bužančić smatra da je to djelo Trifuna Bokanića i njegove radionice.¹¹⁸ Hipotezu temelji na činjenici da je kruna bunara ukrašena motivima karakterističnim baš za Bokanićevu radionicu.

¹¹⁷ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 236.

¹¹⁸ Radoslav Bužančić. „Trogirski i hvarski opus Trifuna Bokanića.“ *Klesarstvo i graditeljstvo XXI*, br. 1-2, (2010.), str. 14.

Riječ je o dječjoj glavici koja je okružena zrakama sunca.¹¹⁹ Uz dječje glavice, ova kruna ukrašena je i lavljom glavom te grbom obitelji Lucić.¹²⁰ Na južnom zidu dvorišta nalaze se natpis, grb i kamena glava. Natpis glasi ovako: „*Lucićev rod najprije me posjedovao, Sada me Lucićev čuva; Lucićev neka me voljom višnjih Čuva navjeke 1600.*“¹²¹ Natpis veliča obitelj Lucić. Nad natpisom nalazi se obiteljski grb koji najvjerojatnije datira s početka 15. stoljeća.¹²² Iznad samog grba između listova smještena je ljudska glava. Pretpostavlja se da je riječ o ukrasu koji je tijekom obnove palače bio umetnut nad samim grbom. Profesor Babić iznosi hipotezu da se radi o djelu Petra Pozdančića.¹²³ Između glave te samog grba smještena je streha koja datira u vrijeme postavljanja ovih elemenata zajedno.¹²⁴ Na zapadnom zidu dvorišta smještena su dva grba jedan ispod drugog. Danka Radić navodi kako je donji grb djelo Ivana Duknovića ili pak majstora iz njegove radionice.¹²⁵ Njezino objašnjenje i opis samog grba glase: „*Grb je istaknut kao visoki reljef na pravokutnoj profiliranoj udubljenoj ploči. Renesansni kameni štit grba, koji ne možemo definirati ni kao trokutasti niti kao tip grba u obliku »konjske glave« jer naliči na oba tipa (ovaj grb u literaturi se navodi kao »engleski« tip), pravilno je podijeljen vertikalno i horizontalno na četiri polja, kvadriran. Desno gornje i lijevo donje polje udubljeno je i obrađeno zupčastim čekićem (hrapava boja označuje zlatnu boju), a druga dva polja, gornje lijevo i donje desno, glatko su klesana i izbočena (označavaju crvenu boju). Štit grba uokviruje bordura koja se na glavi štita konkavno povija s istacima, a u sredini glave štita rastvara se u stilizirano akantusovo lišće koje pada prema dolje, dok se na vrhu uzdiže biljni nodus s pupoljkom. Lijevo i desno na glavi štita grba bordura izlazi iz okvira širine štita i lomi se stvarajući šiljke, dok se na dnu bordura povija u dva lučna konkavna istaka koja završavaju šiljkom. Uz bokove štita grba svijaju se valovito (cik-cak) vrpce, stvarajući trokutaste nabore. Upravo po tom živahnom cik-cak svijanju vrpca, te po tako maštovitom, nekonvencionalnom i elegantnom povijanju bordure koja zaokružuje štit grba potvrđujem pretpostavku da je ovaj grb djelo Ivana Duknovića.*“¹²⁶ Sa svake strane grbova postavljen je po jedan reljefni kameni medaljon koji

¹¹⁹ Ibid.

¹²⁰ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 236.

¹²¹ Ibid.

¹²² Ibid.

¹²³ Ibid.

¹²⁴ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 237.

¹²⁵ D. Radić. „Pokušaj atribucije Ivanu Duknoviću s heraldičkog aspekta.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 186.

¹²⁶ D. Radić. „Pokušaj atribucije Ivanu Duknoviću s heraldičkog aspekta.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str.186.-187.

prikazuju ptice, a Ivo Babić ih datira u 13. stoljeće.¹²⁷ Odnosno riječ je o paterama koje su bile karakteristične za mletačke kuće. Na podu odmah pokraj sjevernog pročelja postavljena je kamena greda, najvjerojatnije je riječ o nadvratniku, koja prikazuje stiliziran biljni motiv palmeta.¹²⁸

Slika 38. Zatvoreno dvorište Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Slika 39. Grb i natpis u dvorištu Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

¹²⁷ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 238.

¹²⁸ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 238.

Slika 40. Kruna bunara u dvorištu palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Trijem koji se nalazi u prizemlju pridrži galeriju prvog kata, dok su galerije drugog i trećeg kata postavljene na konzolama koji se datiraju u vrijeme renesanse. Na užim stranama konzola nalaze se listovi na kojima se se može pronaći po nekoliko svitaka s lovorovim lišćem, a unutar krugova nalaze se cvjetovi.¹²⁹

Slika 41. Konzole koje pridržavaju galeriju drugog kata (snimila: Katarina Galić)

¹²⁹ I. Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 141.-142.

Na prvom katu palače te na južnom pročelju dvorišta nalaze se trifora i monofora. Trifora ima jako vitke stupove koji pridržavaju lukove otvora, a kapitele je profesor Babić opisao „... *kompozitnog su tipa, ukrašeni svijenim lišćem i volutama.*“¹³⁰ Kapitel, kao na trifori palače, Duknović je već jedan put isklesao, i to na portalu crkve sv. Jakova u Vicovaru.¹³¹ Na samim rubovima trifore nalaze se volute s cvijetom koje nisu bile karakteristične za samog Duknovića i njegov opus. Profesor Babić navodi kako je ovo jedan od motiva Nikole Firentinca. Možda je želja naručitelja?¹³² Pod triforom se nalazi se konzole koje nose renesansne svodove. Konzole se ističu svojom formalnom čistoćom te tako nalikuju na šesterostrane piramide okrenute naopako. I monoforu na južnom pročelju palače, kao i opisanu triforu, pridržavaju slične konzole. Na luku monofore isklesane su, kao i na trifori, volute s cvijetom u sredini. Stupovi monofore dekorirani su kanelirama, dok su kapiteli slični onima same trifore.¹³³

Slika 42. Trifora prvog kata (snimila: Katarina Galić)

¹³⁰ I. Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 142.

¹³¹ Ibid.

¹³² I. Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 143.

¹³³ Ibid.

Slika 43. Monofora prvog kata (snimila: Katarina Galić)

Istraživači drže da je u obnovi palače Lucić sudjelovao Ivan Duknović. Ili netko od njegovih sljedbenika.¹³⁴ Danas je palača Lucić poznatija kao sjedište dviju ustanova: Gradske knjižnice Trogir i najstarije autoškole grada Trogira, te Pučkog otvorenog učilišta Trogir. Palača je u recentno vrijeme restaurirana. Nažalost, njezino dvorište je skladište restorana smještenog u blizini.

3.4. Kuća Berislavić

Kuća obitelji Berislavić smještena je u sjevernom dijelu grada Trogira. Udaljena je nekoliko metara od Muzeja grada Trogira. Po prezimenu može se zaključiti da je riječ o rodnoj kući bana Petra Berislavića. Uvrštena je u registar nepokretnih kulturnih dobara grada Trogira.

¹³⁴ Ibid.

Slika 44. Smještaj Kuće Berislavić (Preuzeto: Google Earth,

<https://earth.google.com/web/@43.51696682,16.24976675,11.68248751a,564.11959082d,35y,0h,0t,0r>)

Smatra se da datira iz 15. stoljeća. Kao i kod prethodnih palača, riječ je o preinaci romaničke građevine s kasnogotičkim obilježjima. Riječ je o dvokatnici čiji tlocrt ima oblik slova L. Da je riječ o rodnoj kući bana Petra Berislavić utvrdilo se po natpisu i grbu koji se nalaze na zapadnom pročelju kuće. Upravo se ovaj grb uz cvijet, koji je simbol obitelji Stanošević zbog toga što se njegov otac oženio za pripadnicu te obitelji, nalazi na nadgrobnoj ploči ovog hrvatskog bana sačuvanoj u Veszprému. Petar Berislavić je nakon što se zareadio u Trogiru otišao iz rodnog grada, u koji se više nikada nije vratio. Karijeru je proveo kao biskup Veszpréma, gdje je danas i pokopan, bio je ban Dalmacije, Hrvatske, Bosne i Slavonije (1513.-1520.).¹³⁵

¹³⁵ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici.*, str. 251.-252.

Slika 45. Zapadno pročelje Kuće Berislavić (snimila: Katarina Galić)

Zapadno pročelje Kuće Berislavić okarakterizirano je u prizemlju običnim portalom koji vodi sve do dvorišta unutar kojeg se nalazi vanjsko stubište. Na prvom katu može se uočiti vijenac koji ga opasuje čitavom duljinom. Isto je slučaj i sa sjevernim pročeljem. Na razini drugog kata na južnom dijelu pročelja još uvijek se može uočiti maleni dio vijenca koji se najvjerojatnije prethodno nalazio duž čitavog pročelja.¹³⁶ Lijevo od portala nalazi se obični pravokutni prozor koji sadrži rešetke. Smatra se da se radi o gotičkom prozoru. Desno od prozora je dio zida za kojeg se smatra da je nadograđen. Između njih nalazi se maleni kameni grb s ljiljanom u središtu.¹³⁷ Lijevo iznad prozora postavljen je 1930. godine natpis koji ukazuje da je riječ o rodnoj kući bana Petra Berislavića: „*U OVOJ KUĆI RODIO SE G. 1475. HRVATSKI BAN BISKUP PETAR BERISLAVIĆ SLAVNO POGINUO KOD KORENICE 20. 5. G. 1520. U BOJU PROTIV TURAKA H. K. D. RADOVAN G. 1930. P.*“¹³⁸ Na razini prvog kata zapadnog pročelja nalaze se dva otvora, s lijeve strane gotička bifora, dok s desne gotička monofora. Doprozornici, ali i središnji stup bifore oštećeni su tijekom postavljanja prozora. Kanelirani doprozornici imaju kapitele ukrašene povijenim listovima kovrčavih resica. S druge strane, kapitel središnjeg stupića ukrašen je stiliziranim školjkastim listovima. Pod biforom se na tri konzole oslanja jedna klupa. Među lukovima smještena je pravokutna ploča

¹³⁶ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 112.

¹³⁷ Ela Mrduljaš Kutlača i Jelena Tomasović izradile su elaborat za Ivicu Medića. *Elaborat zatečenog stanja i prijedlog konzervatorsko-restauratorskih zahvata na kamenoj plastici palače Berislavić u Trogiru*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.)

¹³⁸ I. Babić, *Trogir, grad i spomenici*, str. 251.

unutar koje se nalazi grb u obliku šiljastog štita. Na grbu su prikazana dva ukrštena mača. Riječ je o grbu obitelji Berislavić. Bifora na kući obitelji Berislavić, kako drži A. Plosnić Škarić, razlikuje se od ostalih ovog vremena.¹³⁹ Objašnjava svoje mišljenje ovako: „*Lukovi bifore nisu, za razliku od većine, upisani u pravokutni okvir.*“¹⁴⁰ Na drugom katu kuće smještena je monofora, a desno od nje jednostavni prozor, koji je naknadno nadograđen, postavljen na mjesto ranije monofore. Šiljasti luk naknadne monofore ispunjen je kamenjem, ali još uvijek je vidljiv.¹⁴¹ Kada je riječ o dataciji prozorskih otvora, moglo bi se zaključiti da spadaju u razdoblje sedamdesetih godina 15. stoljeća kada je obitelj Berislavić stanovala u gradu. Međutim, opisani otvori, kako piše Plosnić Škarić, razlikuju se od tipičnih za trogirsko 15. stoljeće zbog toga što su vrhovi lukova malo izduljeni te više je naglašena plastička profilacija.¹⁴² Na lijevom dijelu zapadnog pročelja nad lučnim prolazom smješten je na razini svakog kata po jedan prozor jednostavnih kamenih okvira. Ispod prozora prvog i drugog kata nalaze se jednostavne istake. Na sjevernoj strani kuće, na razini drugog kata, kod zazidanog prozora s lučnim završetkom pronađena je jedna spolija. Pretpostavlja se da je riječ o antičkom natpisu.¹⁴³

Slika 46. Spolija antičkog natpisa (snimila: Katarina Galić)

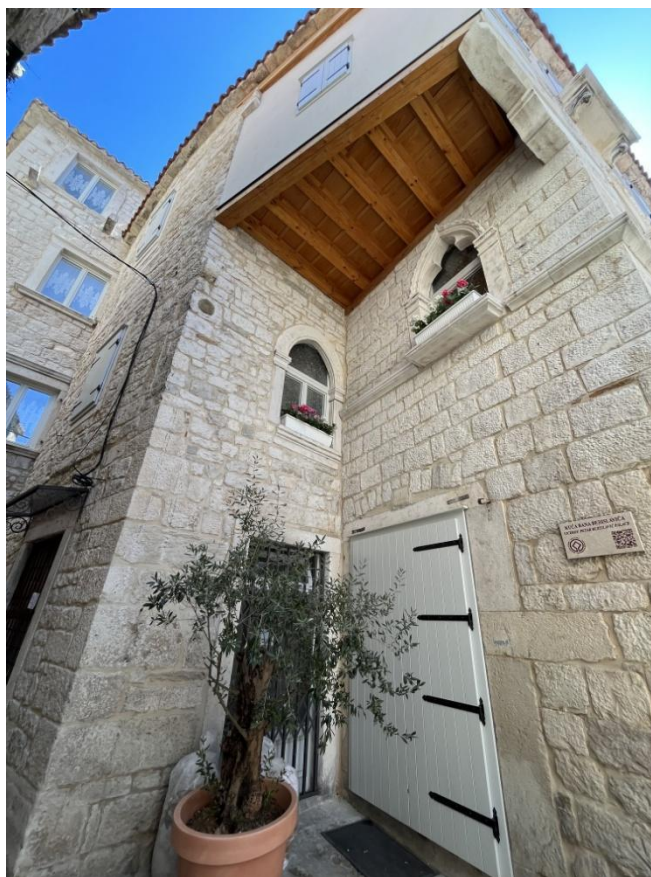
¹³⁹ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 194.

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ E. Mrduljaš Kutlača, J. Tomasović. *Elaborat zatečenog stanja i prijedlog konzervatorsko-restauratorskih zahvata na kamenoj plastici palače Berislavić u Trogiru*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.)

¹⁴² A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 194.

¹⁴³ E. Mrduljaš Kutlača, J. Tomasović. *Elaborat zatečenog stanja i prijedlog konzervatorsko-restauratorskih zahvata na kamenoj plastici palače Berislavić u Trogiru*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.)

Slika 47. Sjeverno pročelje Kuće Berislavić (snimila: Katarina Galić)

Na sjevernom pročelju u prizemlju su smještena vrata s masivnim dovratnicima i nadvratnikom iznad kojeg su kameni blokovi postavljeni u luku. U razini prvog kata nalazi se monofora. Kao i kod zapadnog pročelja, vijenac dijeli razinu prvog kata od prizemlja. Drugi kat kuće nakadno je preuređen. Naime, na konzoli sjeverozapadnog ugla je postavljena još jedna soba. Na lijevom dijelu ovog pročelja, u prizemlju se nalaze još jedna vrata dok na prvom i drugom katu su smješteni prozori jednostavnih pravokutnih okvira. Između prvog i drugog kata vidljiv je jedan zatvoreni romanički prozor.¹⁴⁴

Istočno pročelje u prizemlju je okarakterizirano jednim širokim prolazom koje vodi sve do sjevernog i zapadnog pročelja. Na razini prvog kata nalazi se jedan pravokutni prozor, dok je isti takav prozor na drugom katu zazidan. Treći kat pak ima prozor u obliku luka gdje je u središtu smješten jedan cvijet u krugu.¹⁴⁵

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Ibid.

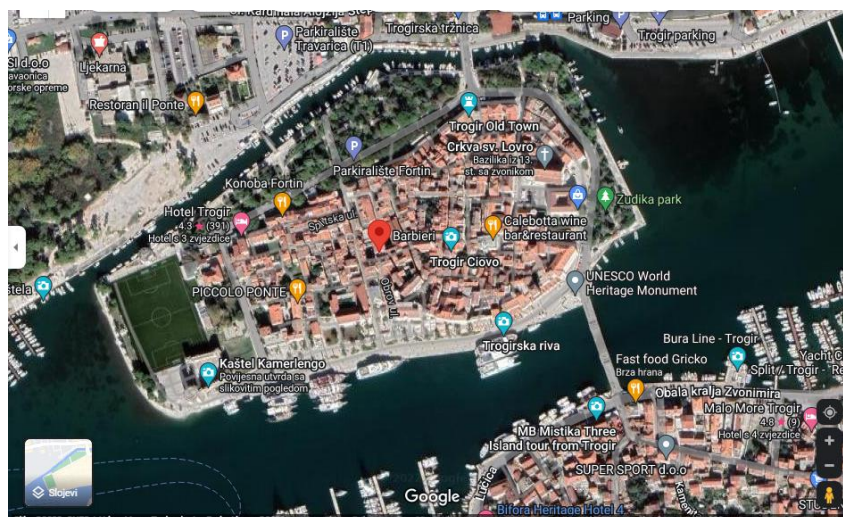
Slika 48. Istočno pročelje (snimila: Katarina Galić)

Godine 2017. kuća obitelji Berislavić je zbog svog doista urušenog stanja bila restaurirana od strane tvrtke Kvinar koja je usko surađivala s Konzervatorskim odjelom u Trogiru.¹⁴⁶ Danas je najpoznatija po apartmanima koji nose ime po samoj kući, a kroz njih se pristupa kroz portal na zapadnom pročelju. S druge strane, na njezinom istočnom pročelju nalaze se ulazi frizerskog salona te restorana.

3.5. Palača Barbieri

Nekadašnja palača trogirске obitelji Barbieri smještena je u ulici Obrov. U prošlosti je ova ulica bila granica koja je dijelila gradsku jezgru od predgrađa nazvanog Pasike, koje je bilo najmijenjeno običnom radnom puku.

¹⁴⁶ Ibid.

Slika 49. Smještaj Palače Barbieri (Preuzeto iz: Google maps)

<https://www.google.com/maps/place/Barbieri,+Obrov+ul.,+21220,+Trogir/@43.5163851,16.2471941,541m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x13356a1fa8743979:0xc8e4d55f9af1f378!8m2!3d43.5163812!4d16.2493828>

Kao što samo ime navodi, ova palača pripadala je jednom obitelji Barbieri. Međutim, smatra se pak da nije izgrađena za njih, već za neku drugu plemićku obitelj Trogira. Obitelj Barbieri potječe iz Brescie te su oduvijek smatrani mletačkim plemićima.¹⁴⁷ Iz Brescie preselili su se prvo u Zadar, pa tek onda u Trogir, iako su i na području Splita posjedovali neke zemlje.¹⁴⁸ Tijekom 2017. godine ova palača kupljena je od strane jednog državljana Mađarske. Tijekom konzervatorsko-restauracijskog zahvata otkriven je drveni oslikani strop u salonu na prvom katu. Oslici na drvenim pločicama s prikazanim alegorijama datiraju se u 16. stoljeće. Konzervatorski zahvat na samoj kući vodio je arhitektonski ured Ive Vojnovića, koji je snimio cijeli objekt.¹⁴⁹

Izvorne dimenzije same palače bile su određene gradskim zidinama iz 15. stoljeća koje su dijelile grad na dva dijela. Upravo zbog toga se zapadni dio palače nikada nije proširivao, dok je istočni tijekom stoljeća dobio nekakve preinake. Zapadno pročelje nekad je bilo obrambeni zid. Na kojem se očituju slojevi iz triju umjetničkih razdoblja; romanike, gotike i renesanse.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Petra Ajduković; Anita Brakus Kedžo. *Izveštaj provedenih konzervatorsko-restauratorskih istražnih radova u palači Barbieri*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.), str. 1.

¹⁴⁸ Danka Radić. „Grbovi splitskih obitelji u Armi di Trav – Gioco de Armi Jerolima Buffalisa i na trogirskim zdanjima“, *Kulturna baština*, br. 34, Split (2007.), str. 63.-64.

¹⁴⁹ Ivo Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*. Split: Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak. (2016.), str. 1.

¹⁵⁰ Ivo Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru.*, str. 2.

Slika 50. Portal Palače Barbieri (snimila: Katarina Galić)

Zapadno pročelje palače krase kasnogotička bifora. Istraživači I. Vojnović i A. Plosnić Škarić mišljenja su da je kasnije umetnuta u pročelje. Ivo Vojnović potvrđuje ovu činjenicu: „Bifora je naknadno ugrađena u kameno pročelje što se najbolje vidi na bočnim stranama gdje se novi kameni klesanci ne podudaraju s postojećom kamenom strukturom.“¹⁵¹ Otvori bifore završavaju akroterijima u obliku ljiljana.¹⁵² Bifora je uokvirena kvadratnim okvirom. U uglovima kvadratnog okvira otvora smještene su dvije rozete, slične onima na atici portala palače Lucić.¹⁵³ Za ukrašavanje doprozornika upotrebljen je motiv kanelira koji završavaju školjkom. Ovo je jedan od motiva koji se često povezuje s opusom Andrije Alešija te njegove radionice. Tako arhitekt Vojnović dolazi do zaključka da je upravo Aleši zaslužan za ovu biforu.¹⁵⁴ Mada su kapiteli bifore zatečeni u oštećenom stanju pretpostavka je da se radi o kapitelima tipa Orvetari. Krase ih cvijet akantusa, iz kojeg izlaze dvije volutice, a koji se pak nalazi u samom središtu listova akantusa. Stup bifore koji razdvaja otvore kružnog je tlocrta. Njegov kapitel također je bio uništen. Na njegovoj unutrašnjoj strani pronađen je list akantusa s prugama koje su prikazane uspravno. Također je na kapitelu još uvijek vidljiva jedna malena rozeta. U središnjem dijelu bifore nalazi se štit sa grbom obitelji Barbieri. Bifora je nedavno restaurirana. Riječ je o kasnije postaljenom grbu šiljastih dimenzija koje na vrhovima

¹⁵¹ I. Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*, str. 8.

¹⁵² I. Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*, str. 9.

¹⁵³ I. Babić. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 136.

¹⁵⁴ I. Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*, str. 9.

pridržiava akroterij u sredini te po jedna rozeta sa svake strane. U središtu samog štita nalazi se propeti lav koji je svojim tijelom okrenut na desnu stranu, dok se ispred njega nalazi vitko stablo na kojem je lav stavio svoje šape.¹⁵⁵ Okvir bifore ukrašen je motivom lisnatih grančica. Iako je ovaj motiv na bočnim dijelovima zamijenjen grančicama koje imaju duguljate listove iz kojih proviruju cvijetovi. Ana Plosnić Škarić za ovaj motiv navodi: „*To je nastojanje da se pojedinačni motiv „osuvremeni“ na cjelokupni dojam nema značajnijeg utjecaja. Stoga se i te bifore na prvi pogled doimaju starijima.*“¹⁵⁶

Slika 51. Bifora Palače Barbieri (snimila: Katarina Galić)

Od gotičkih elemenata još uvijek sačuvanim na pročelju može se istaknuti desni dio vratnice sada već zazidanih vrata. Odmah do smješten je malen gotički prozor ispod kojeg se danas nalaze ostaci praga jednog većeg prozora. Odmah do bifore pročelja smješten je jedan prozorski otvor na kojem su vidljiva barokna obilježja. Ivo Vojnović u konzervatorskom elaboratu iznosi uvjerljivo mišljenje da se na mjestu sadašnjeg prozora nekada nalazila gotička monofora. On je uočio da su njezini doprozornici ostali sačuvani s tragovima dekoracija na donjem dijelu kapitela. Nadalje, I. Vojnović je mišljenja da su na drugom katu sačuvana renesansna obilježja. Tako su na prozoru smještenom odmah nad biforom sačuvana renesansna obilježja. Ona nisu bila uklonjena za vrijeme baroka. U baroku su sve su ostale dekoracije na pročeljima palače uništene. Na prozoru pored navedenog uočava se nešto drugačija dekoracija. Riječ je o trima kanelirama na doprozornicima koje je barokni majstor

¹⁵⁵ P. Ajduković; A. Brakus Kedžo. *Izveštaj provedenih konzervatorsko-restauratorskih istražnih radova u palači Barbieri.*, str. 4.

¹⁵⁶ A. Plosnić Škarić. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, str. 185.

pokušavao izgaditi. Prozori zadnjeg kata palače vrlo su jednostavni, a njihova izgradnja prema mišljenjima Ive Vojnovića može se datirati za vrijeme jedne od renesansnih obnova. U vrijeme baroka, na razini prvog i drugog kata nadodan je po još jedan prozor. Portal zapadnog pročelja palače Barbieri nažalost nije sačuvan. Sadašnji portali imaju vrlo jednostavne kamene okvire. S druge strane, istočno pročelje vrlo je jednostavno. Riječ je o dvama katovima na kojima se nalaze po dva prozora bez ikakvih pretjeranih dekoracija. Iznad istočnog pročelja nalazi se terasa, na razini trećeg kata. Ne može se ništa reći o ostalim pročeljima palače zbog toga što su ona naknadno uklopljena u kuće oko nje.¹⁵⁷

Slika 52. Istočno pročelje palače Barbieri (Preuzeto iz: Vojnović, Ivo. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*. Split: Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak. (2016.), str. 30)

20. stoljeće za palaču donijelo je razne promjene. Tada je palača podijeljena na dva dijela, te su zbog toga postavljena dvojna nova vrata kako bi se moglo lakše pristupiti svakom od njih.¹⁵⁸

¹⁵⁷ I. Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*, str. 14.-29.

¹⁵⁸ I. Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*, str. 32.

Slika 53. Pročelje palače danas (snimila: Katarina Galić)

Na stropnim pašćicama sačuvani su prikazi ženskih alegorijskih figura.¹⁵⁹ One se najvjerojatnije asociraju na teme kao što su prolaznost vremena, kolo sreće ili se pak radi o prikazima svetica (iako se ne može dokazati s obzirom da su prikazane bez aureola). Danas su te oslikane daske izložene u Muzeju grada Trogira.¹⁶⁰

Slika 54. Oslík drvene stropne konstrukcije (Preuzeto iz: Ajduković, Petra; Brakus Kedžo, Anita. *Izveštaj provedenih konzervatorsko-restauratorskih istražnih radova u palači Barbieri*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.), str. 22)

¹⁵⁹ Prijatelj Pavičić, Ivana. „Prikazi alegorija u slikarstvu Dalmacije Marulićevog doba. Analiza alegorijskog ciklusa iz nekadašnje palače Barbieri“, *Marko Marulić Judita (1501. – 1521. – 2021.)*, Split: Muzej grada Splita, (2021.), str. 341.-388.

¹⁶⁰ I. Vojnović. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru.*, str. 59.

Nakon provedenog konzervatorsko-restauratorskog zahvata mađarski vlasnik prodao je svoj dio drugom vlasniku. Danas se palača Barbieri nakon restauracija obavljenim na njoj, kao i većina svojih prethodnica, upotrebljava kao skladište restorana čije su bašte smještene odmah ispred nje. Da, tijekom obroka turisti se mogu diviti bifori ove palače. Međutim, šteta je što pronađeni oslikani strop na prvom katu palače nije obnovljen *in situ*, tako bi posjetitelji mogli bolje vidjeti kako su Trogirani u prošlosti ukrašavali svoje domove.

4. Zaključak

U završnom radu obrađeno je pet palača i kuća koje su ili bile obnovljene ili u cjelini sagrađene u 15. stoljeću u Trogiru. Uočeno je da su, u razdoblju između 1450. i 1500., na obnovi ili izgradnji sudjelovali najistaknutiji onodobni dalmatinski umjetnici: Andrija Aleši, Nikola Firentinac i Ivan Duknović. Posebna pažnja u završnom radu posvećena je razdoblju pregradnje Velike i Male palače Ćipiko. U vrijeme Koriolana Ćipika ove su palače izmjenjene. Jedan od najvažnijih zahvata bilo je ujedinjenje kuća ovih palača u sklopove kakve poznajemo danas. Kao što je prethodno navedeno, na trogirskim palačama je radio spomenuti trojac, a njihov doprinos najviše se ističe na Velikoj i Maloj palači Ćipiko te palači Lucić. Od izrade portala pa sve do uređenja dvorišta, ovaj trojac bio je prisutan. Njihovi često upotrebljeni arhitektonski i kiparski oblici ističu na palačama, od Firentinčevih kandelabara do Duknovićevih i Alešijevih dekorativnih i arhitektonskih motiva. Na palači Lucić ističe se glavni portal koji je atribuiran Ivanu Duknoviću. S druge strane, njihov doprinos na ostalim palačama i kućama, kući Berislavić i palači Barbieri, nije toliko značajan kao i na prethodno navedenim palačama. Na prethodno navedenoj palači i kući nema bogate kiparske dekoracije, ali su pak sačuvane kvalitetno klesane bifore koje datiraju iz druge polovice 15. stoljeća. Sve su spomenute palače i kuća restaurirane u posljednjih nekoliko godina te povjesničari umjetnosti imaju različita mišljenja o načinu i rezultatima provedenih konzervatorskih zahvata na palačama i kućama. Neki od njih smatraju da je riječ o zahvatima koji nisu u skladu s pronađenim stanjem, odnosno da su u nekim slučajevima konzervatori promijenili originalni koncept kako bi pomogli pri moderniziranju samih palača i kuće. Većina se palača danas upotrebljava kao sjedište gradskih institucija, poput: Gradske knjižnice Trogir, Škole stranih jezika Katedra, Pučkog otvorenog učilišta Trogir te Konzervatorskog odjela grada Trogira. Mala palača Ćipiko može se istaknuti i kao jedina od navedenih palača u kojoj još uvijek stanuju građani Trogira. Nažalost, kuća Berislavić postala je sklop apartmana dok su dvorišta nekih palača pretvorena u skladišta kafića i restorana. To je posljedica turistifikacije i gentrifikacije gradske jezgre Trogira. Kako vrijeme prolazi, nažalost, i ostale će palače imati istu sudbinu (ili postati skladišta ili apartmani) te se upravo zbog toga treba naglašavati njihova vrijednost kao dijela trogirske kulturne baštine.

5. Sažetak

Povijesna jezgra grada Trogira, smještena na malenom otočiću između obale i otoka Čiova, iako proporcijama izrazito malena te danas ne toliko naseljena koliko i prije, bogata je spomenicima iz razdoblja od romanike do baroka. Tijekom renesanse dogodila se, nakon strašnih razaranja Mlečana, obnova samog grada. Iako su Mlečani obnovili katedralu te Komunalnu palaču, za same palače bili su zaduženi njihovi vlasnici. Tako iz perioda 15. stoljeća imamo dokaze o obnovama nekolicine palača i kuća među kojima su: Velika i Mala palače Ćipiko, palača Lucić, kuća Berislavić te palača Barbieri. Kod svih navedenih palača i kuće riječ je o obnovama ranijih romaničkih kuća. U renovacijama tih palača sudjelovali su Andrija Aleši, Nikola Firentinac i Ivan Duknović. U prvom dijelu završnog rada obrađen je povijesni kontekst u okviru kojeg se događa renovacija gradskih palača. U drugom dijelu rada autorica analizira pregradnje načinjene na pet spomenutih palača i kuće. Za svaku palaču i kuću nabrajaju se gradske institucije koje danas djeluju u njima poput Gradske knjižnice Trogir, Konzervatorskog odjela grada Trogira, Škole stranih jezika Katedra. Nažalost, neke od spomenutih palača i kuće su ugrožene zbog procesa turistifikacije grada. Cilj ovog završnog rada je naglasiti važnost trogirskih palača i kuća iz 15. stoljeća te njihovog očuvanja kao važnog dijela trogirske kulturno-umjetničke baštine.

Summary

The historical core of the city of Trogir, located on a small island between the coast and the island of Čiovo, although extremely small in proportions and not as populated today as before, is rich in monuments from the Romanesque to Baroque periods. During the Renaissance, after the terrible destruction of the Venetians, the city itself was rebuilt. Although the Venetians rebuilt the cathedral and the Communal Palace, for the renovations of the palaces their owners were in charge. Thus, from the period of the 15th century, we have evidence of the renovations of several palaces and houses, among which are: the Great and Small Čipiko palaces, the Lucić palace, the Berislavić house and the Barbieri palace. All the mentioned palaces and house are renovations of earlier Romanesque houses. Andrija Aleši, Nikola Florentinac and Ivan Duknović participated in the renovations of those palaces. In the first part of the final paper, the historical context in which the renovation of the city palaces takes place is dealt with. In the second part of the paper, the author analyzes the partitions made on the five mentioned palaces and houses. For each palace and house, the city institutions that operate in them today are listed, such as the City Library of Trogir, the Conservation Department of the City of Trogir, the School of Foreign Languages Katedra. Unfortunately, some of the mentioned palaces and houses are endangered due to the process of tourism in the city. The goal of this final paper is to emphasize the importance of Trogir palaces and houses from the 15th century and their preservation as an important part of Trogir's cultural and artistic heritage.

6. Bibliografija

1. Ajduković, Petra; Brakus Kedžo, Anita. *Izveštaj provedenih konzervatorsko-restauratorskih istražnih radova u palači Barbieri*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.)
2. Babić, Ivo. „Oporuke Pelegrine, Petra i Koriolana Cipika.“ *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 30 (2006.), str. 29.-38.
3. Babić, Ivo. „Južni portal Velike palače Cipiko u Trogiru.“ *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 33 (2009.), str. 67.-73.
4. Babić, Ivo. *Trogir, grad i spomenici*. Split: Književni krug, (2014.)
5. Babić, Ivo. „Palača Lucić u Trogiru i Ivan Duknović.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 131.-143.
6. Benyovsky Latin, Irena. *Srednjovjekovni Trogir Prostor i društvo*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, (2009.)
7. Benyovsky Latin, Irena. „Kuće Obitelji Lučić u Srednjovjekovnom Trogiru /Houses of the Lucio Family in Medieval Trogir.“ *Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa. DOMUS, CASA, HABITATIO...: KULTURA STANOVANJA NA JADRANSKOM PROSTORU*, (2013.), str. 73.-91.
8. Bužančić, Radoslav. „Trogirski i hvarski opus Trifuna Bokanića.“ *Klesarstvo i graditeljstvo XXI*, br. 1-2, (2010.), str. 5.-27.
9. Bužančić, Radoslav. „Ivan Duknović i portal palače Cipiko u Trogiru Koriolanov dubrovački san.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 111.-126.
10. Fisković, Cvito. „Duknovićeva vrata Cipikove palače u Trogiru.“ *Peristil* 10-11, br. 1 (1967.), str. 51.-57.
11. Fisković, Cvito. „Lučićeva rodna kuća.“ *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 6* (1969.), str. 45.-60.
12. Gligo, Vedran. „CIPIKO, Koriolan (Cepio, Cippico, Cippicus).“ *Hrvatski biografski leksikon*. (1989.) <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=3601> (posjećeno 24.06.2022.)
13. Hrvatska enciklopedija, s.v. „Kamerlengo“ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=30088> (posjećeno 24.06.2022.)

14. Hrvatska enciklopedija, s.v. „Ladislav Napuljski“
<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=35067> (posjećeno 24.06.2022.)
15. Hrvatska enciklopedija, s.v. „Sigismund Luksemburški“
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=55872> (posjećeno 24.06.2022.)
16. Hrvatska enciklopedija, s.v. „Trogir“
<https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=62405> (posjećeno 24.06.2022.)
17. Kovačić, Vanja. „Traforirane kamene ograde - Montažni elementi gotičkih balatorija.“ *Klesarstvo i graditeljstvo XXIII*, br. 1-4 (2012.), str. 27.-37.
18. Mrduljaš Kutleša, Ela i Tomasović, Jelena izradile su elaborat za Ivicu Medića. *Elaborat zatečenog stanja i prijedlog konzervatorsko-restauratorskih zahvata na kamenoj plastici palače Berislavić u Trogiru*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.)
19. Plosnić Škarić, Ana. „Arhitektonska plastika Male palače Cipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti* Split: Književni krug Split, (2010.), str. 147.-168.
20. Plosnić Škarić, Ana. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, doktorska dizertacija, Filozofski fakultet, Zagreb (2010.)
21. Prijatelj Pavičić, Ivana. „Truth and Misconceptions Concerning the reception of Antiquity in 15th Century Trogir Humanism.“, *Ikon*, br.7, (2014.), str. 181.-199.
22. Prijatelj Pavičić, Ivana. „Prikazi alegorija u slikarstvu Dalmacije Marulićevog doba. Analiza alegorijskog ciklusa iz nekadašnje palače Barbieri“, *Marko Marulić Judita (1501. – 1521. – 2021.)*, Split: Muzej grada Splita, (2021.), str. 341.-388.
23. Radić, Danka. „Grbovi splitskih obitelji u Armi di Trav – Gioco de Armi Jerolima Buffalisa i na trogirskim zdanjima“, *Kulturna baština*, br. 34, Split (2007.), str. 47.-82.
24. Radić, Danka. „Pokušaj atribucije Ivanu Duknoviću s heraldičkog aspekta.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.), str. 171.-195.
25. Štefanac, Samo. *Kiparstvo Nikole Firentinca i njegovog kruga*. Split: Književni krug. (2006.)
26. Vojnović, Ivo. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*. Split: Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak. (2016.)

7. Prilozi

Slika 1. Graditeljski zahvati 15. st. u Trogiru prema Radoslavu Bužančiću (preuzeto iz Bužančić, R., *Nikola Ivanov Firentinac i trogirski renovatio urbis*, Split: Književni krug, 2012., str. 19.)

Slika 2. Tlocrt Trogira, 16. stoljeće (?) iz vremena prije gradnje bastiona (Državni arhiv u Zadru, Grafička zbirka) (preuzeto iz: Babić, I., *Trogir, grad i spomenici*. Split: Književni krug, 2014., str. 125.)

Slika 3. Popis istaknutih građevina grada Trogira prema A. Plosnić Škarić (preuzeto iz: Plosnić Škarić, Ana. *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Zagreb (2010.), str. 355.)

Slika 4. Smještaj Velike palače Ćipiko (Preuzeto iz: Google Earth, <https://earth.google.com/web/search/Pala%20%28da+%20%286ipiko,+Radovanov+trg,+Trogir/@43.51635533,16.25005047,10.54030705a,849.53559532d,35y,0h,45.0014796t,0r/data=CpEBGmcSYQolMHgxmzM1NmExZTM3NGFjNGY1OjB4ZGQyZjhlYmYzMTE2NDVhMBnydoMcJFQCHLjG0IREAwQComUGFsYcSNYSDEhmlwaWtvLCBSYWRvdmFub3YgdHJnLCBUcm9naXIYAiABIiYKJAKBGTaD88JFQBHQxQ7XusFFQBkhArJjb0MwQCGaiA9QljwwQA> 24.06.2022.)

Slika 5. Pogled na Veliku palaču Ćipiko s gradskog trga (snimila: Katarina Galić)

Slika 6. Pretpostavljeni izgled Velike palače Ćipiko u 15. Stoljeću (Preuzeto iz: Bužančić, Radoslav. „Ivan Duknović i portal palače Ćipiko u Trogiru *Koriolanov dubrovački san*.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.))

Slika 7. Istočni portal Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 8. Kip putta grbonoše (Preuzeto iz: Bužančić, Radoslav. „Ivan Duknović i portal palače Ćipiko u Trogiru *Koriolanov dubrovački san*.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti*, Split: Književni krug, (2018.))

Slika 9. Pogled na trifore istočnog pročelja (snimila: Katarina Galić)

Slika 10. Atrij Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 11. Atrij Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 12. Južni portal Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 13. Dvorište Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 14. Zapadno pročelje dvorišta Velike palače Ćipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 15. Istočno pročelje te stubište dvorišta (snimila: Katarina Galić)

Slika 16. Lođe prvog i drugog kata dvorišta (snimila: Katarina Galić)

Slika 17. Položaj Male palače Čipiko (Preuzeto iz: Plosnić Škarić, Ana. „Arhitektonska plastika Male palače Čipiko u kontekstu novih arhivskih spoznaja.“ *Ivan Duknović i krugovi njegove djelatnosti* Split: Književni krug Split (2010.), str. 148.)

Slika 18. Pročelje Male palače Čipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 19. Kapitel drugog kata zvonika katedrale sv. Lovre, Trogir (snimila: Katarina Galić)

Slika 20. Pročelje Case dei Quattro evangelisti, Venecija (Preuzeto iz: <http://venezia-emilia.blogspot.com/2010/06/i-simboli-dei-quattro-evangelisti.html> 24.06.2022.)

Slika 21. Kruna bunara u dvorištu Ca d'oro, Venecija (Preuzeto iz: https://venicewiki.org/wiki/Ca%27_d%27Oro 24.06.2022.)

Slika 22. Ulaz u dvorište Male palače Čipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 23. Portal Male palače Čipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 24. Portret Male palače Čipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 25. Pogled na lukove Male palače Čipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 26. Kapitel stupa i grb obitelji Čipiko (snimila: Katarina Galić)

Slika 27. Galerija sjevernog pročelja dvorišta (snimila: Katarina Galić)

Slika 28. Galerija zapadnog pročelja dvorišta (snimila: Katarina Galić)

Slika 29. Drugi kat zvonika katedrale (snimila: Katarina Galić)

Slika 30. Drugi kat zvonika katedrale (snimila: Katarina Galić)

Slika 31. Kapitel stupa na vrhu stubišta (snimila: Katarina Galić)

Slika 32. Dvorište Male palače Čipiko danas (snimila: Katarina Galić)

Slika 33. Smještaj Palače Lucić (Preuzeto iz: Google Earth [Slika 34. Južno pročelje Palače Lucić \(snimila: Katarina Galić\)](https://earth.google.com/web/search/Pala%27da+LUCI%27,+Budislavi%27eva+ulica,+Trogir/@43.51635578,16.2501894,11.07032712a,1073.64888915d,35y,0.0000001h,45.00211558t,Or/d ata=CpcBGm0SZwolMHgxMzM1NmExZmIwNTU4NTcxOjB4MWRhZmE2MjZlMGYxN2NhYXku ih74GMJFQCFNzpppDEAwQCosUGFsYcSNYSBMVUNJxIYsIEJ1ZGlzbGF2acSHZXZhIHVsaWN hLCBUcm9naXIYAIAiABliYKJAnydGlmNsJFQBF_4Yhh7sFFQBmzDi57q0AwQCHePE6W1D8wQ A 24.06.2022.)</p></div><div data-bbox=)

Slika 35. Portal Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Slika 36. Pogled na trijem te galeriju prvog i drugog kata (snimila: Katarina Galić)

Slika 37. Stup trijema Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Slika 38. Zatvoreno dvorište Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Slika 39. Grb i natpis u dvorištu Palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Slika 40. Kruna bunara u dvorištu palače Lucić (snimila: Katarina Galić)

Slika 41. Konzole koje pridržavaju galeriju drugog kata (snimila: Katarina Galić)

Slika 42. Trifora prvog kata (snimila: Katarina Galić)

Slika 43. Monofora prvog kata (snimila: Katarina Galić)

Slika 44. Smještaj Kuće Berislavić (Preuzeto: Google Earth, <https://earth.google.com/web/@43.51696682,16.24976675,11.68248751a,564.11959082d,35y,0h,0t,0r> 24.06.2022.)

Slika 45. Zapadno pročelje Kuće Berislavić (snimila: Katarina Galić)

Slika 46. Sjeverno pročelje Kuće Berislavić (snimila: Katarina Galić)

Slika 47. Spolija antičkog natpisa (snimila: Katarina Galić)

Slika 48. Istočno pročelje (snimila: Katarina Galić)

Slika 49. Smještaj Palače Barbieri (Preuzeto iz: Google maps <https://www.google.com/maps/place/Barbieri,+Obrov+ul.,+21220,+Trogir/@43.5163851,16.2471941,541m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x13356a1fa8743979:0xc8e4d55f9af1f378!8m2!3d43.5163812!4d16.2493828> 24.06.2022.)

Slika 50. Portal Palače Barbieri (snimila: Katarina Galić)

Slika 51. Bifora Palače Barbieri (snimila: Katarina Galić)

Slika 52. Istočno pročelje palače Barbieri (Preuzeto iz: Vojnović, Ivo. *Konzervatorski elaborat za rekonstrukciju palače Barbieri u Trogiru*. Split: Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak. (2016.), str. 30.)

Slika 53. Pročelje palače danas (snimila: Katarina Galić)

Slika 54. Osluk drvene stropne konstrukcije (Preuzeto iz: Ajduković, Petra; Brakus Kedžo, Anita. *Izveštaj provedenih konzervatorsko-restauratorskih istražnih radova u palači Barbieri*. Ministarstvo kulture – Uprava za kulturni razvitak (2016.), str. 22.)

Izjava o pohrani završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada (podcrtajte odgovarajuće) u Digitalni repozitorij Filozofskog fakulteta u Splitu

Student/ica: Katarina Galić
Naslov rada: Stambena arhitektura grada Trogira u 15. stoljeću
Znanstveno područje: Humanističke znanosti
Znanstveno polje: Povijest umjetnosti
Vrsta rada: Završni rad

Mentor/ica rada:

Ivana Prijatelj Pavičić, prof. dr. sc.

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Komentor/ica rada:

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Članovi povjerenstva (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):

Željko Pelović, red. prof.

Ivana Prijatelj Pavičić, prof. dr. sc.

Kristina Dabić, predavač

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog završnog diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada (zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

a) rad u otvorenom pristupu

b) široj javnosti, ali nakon protoka 6 / 12 / 24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).

(zaokružite odgovarajuće)

Split, 07.09.2023.

Potpis studenta/studentice: Katarina Galić

Obrazac A.Č.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Katarina Galic, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja sveučilišnog/e prvostupnika/e po riječi umjetnosti i talijanistike, izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 07.09.2023

Potpis Katarina Galic

